Ազգ
Azg
armenian daily

26 ԱՊՐԻԼ 2003 ՇԱԲԱԹ 79 (2764)

ՆԱՏՕ-ի (թուրքական) ռազմակայա՞ն Ջավախքում

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ, 23 ԱՊՐԻԼ, Ա-ԻՆՖՈ: Ծալկայի շրջանում մեծ թափով Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթամուղի կառուցման համար հողեր են գնում: Հայկական Աշկալա, Ղզլքիլիսա (Կարմրավանք) եւ այլ գյուղերում որոշ ընտանիքներ հողերի վաճառքից ստացել են մինչեւ 25000-30000 ԱՄՆ դոլար գումար: Հողերի գնմանը զուգահեռ ընթանում է տեղի հայ բնակչության համար խիստ մտահոգիչ մեկ այլ գործընթաց: Նավթամուղի անվտանգության պատրվակով հայկական Նարդեւան եւ Ղզլքիլիսա գյուղերի միջեւ գտնվող քրքխոտ հույներով բնակեցված Հոլեւանք գյուղում իրականացվում են ՆԱՏՕ-ի ռազմական կայանի տեղադրման նախապատրաստական աշխատանքները: Տեղացիների համար կասկած չի հարուցում, որ Հոլեւանքում կհայտնվեն ՆԱՏՕ-ի թուրքական զորքերը, որը ավելորդ լարվածություն կմտցնի շրջանի հայկական բնակավայրերում:

88-ԱՄՅԱԿ

Մոսկվայում նշվեց Ցեղասպանության օրը

Ապրիլի 24-ի առավոտյան Մոսկվայի Քրիստոս Ամենափրկիչ եկեղեցու բակում տեղադրված խաչքարի մոտ էր հավաքվել ռուսահայ համայնքի մի զգալի հատված՝ հարգանքի տուրք մատուցելու 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: Խաչքարին ծաղկեպսակներ դրեցին ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան Արմեն Սմբատյանը, Ռուսաստանի եւ Նոր Նախիջեւանի հայ առաքելական թեմի առաջնորդ Եզրաս եպս. Ներսիսյանը, Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը, «Արարատ» մշակութային ընկերության, այլ հայկական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Թեմի առաջնորդը զոհերի հիշատակին նվիրված պատարագ մատուցեց, որի ավարտին անպատմելի ղողանջեցին եկեղեցու զանգերը: Այդպես ռուս ուղղափառ եկեղեցին իր հարգանքի տուրքը մատուցեց անցած դարասկզբին աննախադեպ ոճրի զոհ դարձած մեր հայրենակիցներին:

Օրվա երկրորդ կեսին, արդեն ՌԴ-ում Թուրքիայի դեսպանության շենքի առջեւ հավաքված հոծ բազմությունը իր բողոքը հայտնեց այդ պետությանը, որը չի ցանկանում ճանաչել իր նախորդների կատարած հանցանքը: Այստեղ նույնպես բազմաթիվ հայկական կազմակերպություններ էին ներկայացված՝ Ռուսաստանի հայերի միություն, ՀՅԴ, «Այգեձոր» հայրենակցական միություն, Միաբանություն ակումբ եւ այլք: Սույն փաստը բավական հետաքրքրական է, քանզի առաջներում այսքան շատ հայկական կազմակերպություններ միասնական գործողություններ չէին կատարում: Միջոցառումը, թերեւս, հիշարժան էր նաեւ այն առումով, որ, ի տարբերություն նախորդ տարվա, Մոսկվայի քաղաքապետարանը չէր կազմակերպել փողոցի երթեւեկը, ինչը զգալիորեն խանգարեց ցույցի անցկացմանը:

Օրվա ավարտին, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալության նիստերի դահլիճում Ռուսաստանի հայերի միության ջանքերով կազմակերպվեց հուշ երեկո՝ նվիրված ցեղասպանության զոհերի հիշատակին:

ՌՈՒԶԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ շտաբների ղեկավարների հանդիպում

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը Թեքեյան կենտրոնում երեկ աշխատանքային խորհրդակցություն էր գումարել: Ներկա էին կուսակցության մարզային, Երեւանի համայնքային կառույցների ներկայացուցիչները: Քննարկվեցին ՀՌԱԿ շտաբների նախընտրական գործունեության ուղղությունը, կատարվելիք աշխատանքները:

ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը նշեց, որ ունենալով նախագահական ընտրությունների նախընտրական շտաբների գործունեության օրինակը, անհրաժեշտ է եզրակացություններ անել եւ աշխատանքներն առավել արդյունավետ կազմակերպել: Ռուբեն Միրզախանյանը ՀՌԱԿ շտաբների գործունեության մեջ երկու կարեւոր խնդիր է առանձնացնում՝ տվյալ բնակավայրի եւ բնակչության վերաբերյալ շտաբների մոտ առավելագույն տեղեկատվության առկայությունը (ընտրացուցակների ճշգրտում, քաղաքական ազդեցություն եւ այլն) եւ քարոզչության ծավալումը: Այս հարցում ՀՌԱԿ ատենապետը կարեւորում է ինչպես հանրապետական եւ մարզային լրատվամիջոցներով քարոզչությունը, այնպես էլ անմիջական աշխատանքն ընտրողի հետ:

Կուսակցության փոխատենապետներ Հարություն Առաքելյանը եւ Միխակ Գեւորգյանն անդրադարձան բնակչության հետ շտաբների աշխատակիցների անմիջական շփմանը: Հարություն Առաքելյանն ընդգծեց, որ յուրաքանչյուր կուսակցական տվյալ բնակավայրում ՀՌԱԿ անունից է գործում, եւ կատարվելիք աշխատանքներում այս հանգամանքն անպայման հաշվի պետք է առնել: Միխակ Գեւորգյանը խոսեց փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների ստեղծման համար ներկայացվող բիզնես ծրագրերի ընդունման մասին, անհրաժեշտ է, որ մարդիկ տեղյակ լինեն ծրագրեր ներկայացնելու հնարավորությանը՝ միեւնույն ժամանակ իմանալով, որ դրանք նախ եւ առաջ պետք է քննարկման դրվեն եւ բոլորը չէ, որ իրականացվելու են: Միխակ Գեւորգյանը կարեւորեց նաեւ տեղեկատվությունն այն մասին, որ անկախ ընտրություններից փոքր եւ միջին բիզնես ծրագրերի աջակցման ծրագիրն իրականացվում է եւ իրականացվելու է: Պարզապես օրենսդիր եւ գործադիր իշխանություններում ներկայացված լինելուց է կախված ծրագրերի իրականացման ծավալն ու արդյունավետությունը:

Քննարկվեցին նաեւ նախընտրական պաստառների, բնակչության հետ հանդիպումների կազմակերպմանը, ընտրություններին օրը վստահված անձանց եւ հանձնաժողովների անդամների աշխատանքին վերաբերող հարցեր: Ռամկավարները շնորհավորեցին նաեւ իրենց կուսակցական ընկերոջը՝ Արարատի շրջանակի ատենապետ Սամվել Մինասյանին, փոխմարզպետ նշանակվելու առիթով:

Մ. Հ.

ԱՄՆ-ի նախագահի ուղերձը հայ ժողովրդին Հայոց ցեղասպանության 88-րդ տարեդարձի առթիվ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապրիլի 24-ին ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը հանդես է եկել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ ամենամյա հայտարարությամբ, որն այսօր սփռել է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Նրանում ասված է.

Այսօր լրանում է սարսափելի մի ողբերգության՝ Օսմանյան կայսրության վերջին օրերին անհամար թվով հայերի բռնի տեղահանման եւ սպանությունների տարելիցը: Շատ հայեր այս զարհուրելի իրադարձությունը անվանում են Մեծ եղեռն, ինչը արտացոլում է նրանց եւ իրենց հարեւանների՝ թուրք ժողովրդի միջեւ շարունակվող խոր հուսահատությունը:

Տառապանքները, որ հայերին բաժին հասան 1915 թվականին, ողբերգություն են ամբողջ մարդկության համար, ինչը աշխարհը չպետք է մոռանա:

Ես միանում եմ ԱՄՆ-ի հայ համայնքին եւ աշխարհի բոլոր հայերին, սգալու համար մարդկանց կյանքի սոսկալի կորստի համար: Ես նաեւ ողջունում եմ Հայաստանի եւ Թուրքիայի խելամիտ ու համարձակ բարեկամներին, ովքեր միանում են՝ հաշտեցման ոգու ներքո քննարկելու համար այս իրադարձությունները եւ դրանց նշանակությունը: Ես ծափահարում եմ նրանց՝ դառնությունից վեր բարձրանալու եւ ավելի լավ ապագա կերտելու իրենց իրականացրած գործունեության համար: Հույսի եւ փոխըմբռնման իրենց միասնական աշխատանքում ես ցանկանում եմ նրանց հաջողություն:

Այսօր հիշելով մահացածներին եւ տառապածներին, մենք հարգանքի խոսք ենք ասում Հայաստանի ժողովրդին ու ամբողջ հայությանը: ԱՄՆ-ը երախտապարտ է ԱՄՆ-ի հայությանը՝ ԱՄՆ-ին մատուցած ծառայությունների համար: Հայերի սերունդները ներդրել են իրենց իմաստությունը, խիզախությունը եւ դարավոր ավանդույթները՝ հաղթահարելու համար մեծ տառապանքը եւ հարստացնելու համար իրենց որդեգրած ամերիկյան հայրենիքը:

ԱՄՆ-ը հպարտ է դարավոր ժառանգության տեր երիտասարդ Հայաստանի բարեկամը լինելու փաստով: Մենք խորացնում ենք մեր գործընկերությունը՝ օգնելու համար ձեռք բերելու անվտանգ, ծաղկուն եւ արժանապատիվ ապագա Հայաստանի քաղաքացիների համար: ԱՄՆ-ը ցանկանում է գտնել արդար եւ հարատեւ լուծում Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության համար: Մենք շարունակելու ենք օգնել Հայաստանին ժողովրդավարությունն ու շուկայական տնտեսությունն ամրապնդելու ձգտումներում:

ԱՄՆ-ի ժողովրդի անունից ես հիշատակի այս օրը հայ ժողովրդին եմ հղում լավ ցանկություններ: Մեր ժողովուրդները կանգնած են միասին եւ վճռական մեր քաղաքացիների, մեր տարածաշրջանների եւ ամբողջ աշխարհի համար խաղաղության, բարգավաճման եւ ազատության ապագան կերտելու գործում:

(Այս կապակցությամբ կարդալ նաեւ էջ 5)

Կիպրոսի կոչը Թուրքիային

ՆԻԿՈՍԻԱ, 25 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կիպրոսի խորհրդարանի նախագահ Դիմիտրիս Խրիստոֆիասը ապրիլի 24-ին կոչ է արել Թուրքիային՝ ճանաչել հայերի 1915 թվականի ցեղասպանությունը: Նա հայտարարել է, որ Թուրքիայի կողմից այդ փաստի ընդունումը կարեւոր քայլ կլիներ միջազգային իրավունքի սկզբունքները հարգելու ուղղությամբ: Խրիստոֆիասը նաեւ նշել է, որ 1915 թվականի իրադարձությունները 20-րդ դարի պատմության մեջ առաջին ցեղասպանությունն էին, որի իրականացումը հնարավոր դարձավ նախեւառաջ առաջին աշխարհամարտի ժամանակաշրջանում միջազգային հանրակցության պասիվ արձագանքի հետեւանքով:

Ամուր պետության համար՝ հզոր տնտեսություն

Ապրիլի 24-ին Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակը ոգեկոչեցին նաեւ Աբովյան քաղաքում: Հարյուրավոր աբովյանցիներ՝ մեծ ու փոքր, «Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի ղեկավար, գործարար Գագիկ Ծառուկյանի գլխավորությամբ քաղաքապետարանի տարածքից շարժվեցին դեպի Ցեղասպանության զոհերի հիշատակի պուրակ՝ հարգանքի տուրք մատուցելու նահատակներին, ծաղկեպսակներ, ծաղիկներ դրեցին Եղեռնի զոհերի հուշարձանին: «Հայոց ցեղասպանությունը մեր ազգի ցավն է,- լրագրողների հետ ունեցած զրույցում նշեց Գագիկ Ծառուկյանը,- այն պատահել է պետություն չունեցող ժողովրդի հետ: Այսօր մենք ունենք պետություն, եւ պատմության կրկնությունը բացառելու համար պետք է կայացնենք այն: Իսկ ամուր պետություն ունենալու համար հզոր տնտեսություն է հարկավոր»:

Ասվածը, թերեւս, Գագիկ Ծառուկյանի համար սոսկ խոսքեր չեն: «Մուլտի գրուպի» ղեկավարը երկրի տնտեսության մեջ ունեցած ներդրմամբ՝ բազմաթիվ ձեռնարկությունների գործարկմամբ, աշխատատեղերի ստեղծմամբ է ապացուցում իր խոսքերը:

Ապրիլի 24-ը խորհրդանիշն է մեր կամքի ու տոկունության

Ծիծեռնակաբերդի բարձունքում մարդկանց հոսքը չէր դադարում: 1915 թ. երիտթուրքական կառավարության ցեղասպան քաղաքականության հետեւանքով արեւմտահայությունը կանգնեց ոչնչացման վտանգի առջեւ: Տարիներ են անցել, բայց մնում է վերքի ցավը: Եվ ամեն անցնող տարի մտածում ես՝ կմեղմանա՞ արդյոք...

Վաղ առավոտից մարդկանց հոսքը գնում էր Ծիծեռնակաբերդի բարձունք՝ հարգանքի տուրք մատուցելու եւ անմար կրակի մոտ մեկ րոպե լռությամբ գլուխ խոնարհելու: Առաջինը հավերժական կրակի մոտ հարգանքի տուրք մատուցեց պետական ու եկեղեցական ավագանին, հանրապետության նախագահի գլխավորությամբ: Ամենայն հայոց հայրապետը հոգեհանգստյան պաշտոն մատուցեց: Այնուհետեւ տարբեր կազմակերպություններ առանձին թափորներով քայլեցին հուշարձանն ի վեր: Թախիծով լի հուշահամալիր էր քայլում նաեւ ՀՌԱԿ կուսակցականների թափորը՝ ԹՄՄ սկաուտների առաջնորդությամբ: Եռագույն եւ կապույտ դրոշներով կուսակցության երիտասարդներն ու Արմենական-արիական շարժման 50 սաներ ծաղիկներով ու ծաղկեպսակներով դանդաղ, մանրաքայլ մոտենում էին հուշահամալիրին: Փորձեցի սկաուտներից իմանալ որչափ են տեղեկացված Ցեղասպանությունից: Արմանը, Մարինեն, Լուսինեն, Արայիկը, Աննան, Վահագը, Սուսաննան եւ անգամ 9 տարեկան Գայանեն, բոլորն էլ Երեւանի Վահան Թեքեյանի անվան վարժարանից, մեկը մյուսին լրացնելով ցավով թվում էին այն բոլոր վիլայեթների անունները, որտեղից դուրս են քշել հայերին ու կոտորել անապատներում: Նրանք միաբերան կրկնեցին Արմենական-արիական շարքերն ընդունվելու երդումը, եւ խոստացան շարունակել մեծերի պատգամն ու բարձր պահել Արմենականի սուրբ անունը:

Հայ դատը, Հայոց ցեղասպանության փաստի միջազգային ճանաչման եւ դատապարտման հարցը ՀՌԱԿ ծրագրային հիմնական դրույթներից է: Իսկ թե ինչ աշխատանքներ են տարվում այդ խնդիրները լուծելու համար, խնդրեցի պարզաբանել ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանին. «Մենք այժմ ապրում ենք մի այնպիսի ժամանակաշրջանում, երբ Ցեղասպանությունը ճանաչվել է մի շարք երկրների կողմից: Առանձնահատուկ ուզում եմ նշել Ֆրանսիայի Հանրապետությունը, որը պետական օրենքով է ճանաչել ու ընդունել Հայոց ցեղասպանությունը: Կարեւորում եմ նաեւ ԱՄՆ-ում մեր երկրի նախագահի ելույթը, որտեղ առաջին անգամ բարձր ամբիոնից հնչեցվեց Հայոց ցեղասպանության փաստը: Այստեղ մեծ իմաստ կա, եթե մենք ինքներս չխոսենք Ցեղասպանության փաստի մասին, եթե մենք ինքներս պետական մակարդակով հետամուտ չլինենք Հայ դատին, ապա պահանջել այդ ուրիշներից, ճիշտ չէ»:

- Այսօր, այստեղ, բացի կուսակցականներից, մեր շարքերում խրոխտ քայլում են պատանիներն ու արմենականները: Դա ինչպե՞ս կբացատրեք:

- Մենք դրա մեջ նույնպես իմաստ ենք տեսնում, որովհետեւ Հայ դատի հետապնդումը, Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի հարգումը պետք է փոխանցվի սերնդից սերունդ:

DCA եւ JCA ընկերությունների նախագահ Գագիկ Աբրահամյանի կարծիքով, եթե երկրի տնտեսությունը հզորանա, զարգանա, աշխարհի շատ երկրներ հաշվի կնստեն մեզ հետ, ու հենց այդ փաստն էլ կնպաստի, որ օր առաջ միջազգայնորեն ճանաչվի Հայոց ցեղասպանությունը: Նա գտնում է, որ ամենակարեւորն է տնտեսության զարգացման գործում ունենալ ճիշտ ու սահուն օրենսդրական դաշտի ձեւավորում՝ համաձայնեցված միջազգային չափանիշներին:

Ռամկավարների շարքերում կային նաեւ սփյուռքից ժամանածներ: Նրանցից մեկի՝ Բոստոնի ՌԱԿ «Ծովիկյան» ակումբի փոխատենապետ Հաքեք Թորոսյանի հետ զրուցեցի, որն առավել քան հուզված էր: Պատճառը՝ իրենց ընտանիքից 25 անդամներ Կեսարիայում թուրքի յաթաղանի զոհ են դարձել: Պրն Թորոսյանը գտնում է, որ հայ ժողովուրդը միաբանվելով, մի կողմ թողնելով կուսակցական նախանձախնդրությունը, մեկ բռունցք դարձած կարող է հասնել Հայ դատի եւ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանը:

Մարդկությանն Աստծո կողմից տրված է մի մեծ պարգեւ՝ հիշողությունը: Քանի դեռ մենք հիշում ենք մեզ հետ կատարվածը, նահատակներն անմահ են, եւ ապրիլի 24-ը խորհրդանիշն է մեր կամքի ու տոկունության:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՄԱՄԼՈ ԱՍՈՒԼԻՍ

«ԱՄՆ դիրքորոշումը չի փոխվել 20-րդ դարի ամենաողբերգական իրողություններից մեկի վերաբերյալ»

«Անկախ նրանից, թե որքան ժամանակ է անցնում, 1915-ի ողբերգական իրողությունները չեն փոխվում, եւ ԱՄՆ դիրքորոշումը եւս անփոփոխ է այս խնդրում»: Երեկ հրավիրած մամլո ասուլիսում ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյն այսպես պատասխանեց լրագրողների դիտարկմանը, թե ապրիլի 24-ի ավանդական ուղերձում ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը տարեցտարի մեղմացնում է իր ձեւակերպումները: «Մենք բոլորս պետք է ջանք չխնայենք, որպեսզի 20-րդ դարի ամենաողբերգական այս իրողությունները չկրկնվեն», ավելացրեց ամերիկացի դիվանագետը:

Ջ. Օրդուեյը հերթական անգամ կարեւորեց հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը եւ Հայաստանի ու Թուրքիայի կառավարությունների դերն այդ խնդրում:

Գալով Ջ. Բուշի մեկ այլ՝ ՀՀ նախագահի պաշտոնում վերընտրվելու կապակցությամբ Ռոբերտ Քոչարյանին ուղղված ուղերձին, լրագրողներին հետաքրքրում էր, թե այն պարունակո՞ւմ է շնորհավորական խոսքեր: Դեսպանը հիշեցրեց, որ ուղերձի հրապարակման իրավունքն ստացող կողմինն է, այսինքն՝ մեր երկրի իշխանություններինը, այնպես որ, անպարկեշտ համարեց ցանկացած մեկնաբանություն իր կողմից:

«Ադրբեջանի նախագահի Հեյդար Ալիեւի առողջական վիճակի վատթարացման հանգամանքը կարո՞ղ է ազդակ հանդիսանալ ԼՂ խնդրի կարգավորման գործընթացի արագացման համար» հարցին Ջոն Օրդուեյը պատասխանեց. «Կարծում եմ՝ ԼՂ հակամարտության կարգավորման մեջ շատ կարեւոր գործոն է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների նվիրվածությունը: Եվ որքանով ես եմ տեղեկացված, Հ. Ալիեւի առողջական վիճակը բարվոք է», հավաստեց Ջ. Օրդուեյը: Նա նշեց, թե հենվում է Հ. Ալիեւի առողջության վատթարացումից երկու օր հետո վերջինիս հետ Բաքվում ԱՄՆ դեսպանի հանդիպման փաստին: «Որքանով ես եմ տեղեկացված, Ադրբեջանի նախագահն առողջական լավ վիճակում է եղել»: Ամերիկացի դիվանագետը նշեց, որ անկախ այս հանգամանքից ԼՂ բանակցային գործընթացը պետք է արագացվի, որպեսզի տարածաշրջանում հաստատվի տեւական խաղաղություն:

Հայ լրագրողներն ԱՄՆ դեսպանին բազմաթիվ հարցեր ուղղեցին նաեւ այդ երկիր մուտքի այցագրեր ստանալու վերաբերյալ: Նրանք մասնավորապես հետաքրքրված էին մերժումների խիստ հաճախակի դեպքերով:

Մերժումների միտումը դեսպանը բացատրեց նրանով, որ անցյալ տարիներին տուրիստական այցագրերով մեծ թվով հայեր են մեկնել ԱՄՆ եւ չեն վերադարձել, եւ որ այցագիր խնդրելիս մեր հայրենակիցները կեղծ փաստաթղթեր են ներկայացնում:

Լ. Գ.

Շիրակցիներն ու լոռեցիները ապրիլի 24-ին այցելեցին Հերհերի ձորի հուշահամալիր

ԳՅՈՒՄՐԻ, 24 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 24-ին Շիրակի եւ Լոռու մարզերի տարբեր բնակավայրերից հարյուրավոր մարդիկ եկել էին Գյումրիից Վանաձոր տանող մայրուղու միջնամասին հառող Հերհերի ձորի հուշահամալիր՝ իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու 20-րդ դարի սկզբին տեղի ունեցած Հայոց ցեղասպանության ավելի քան 1,5 մլն հայ անմեղ զոհերի հիշատակին: Շիրակի մարզպետ Ֆելիքս Փիրումյանը, Գյումրիի քաղաքապետ Վարդան Ղուկասյանը, Գյումրիում ՌԴ գլխավոր հյուպատոս Պյոտր Սուլիմկոն ծաղիկներ դրեցին Ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված խաչքար-հուշարձանին: Հայ Առաքելական եկեղեցու Շիրակի թեմի առաջնորդ Միքայել եպիսկոպոս Աջապահյանի ղեկավարությամբ կատարվեց խնկարկման եւ ոգեկոչման արարողություն:

Պահպանված պատմական փաստաթղթերի համաձայն, երբ 1921 թ. մարտի 16-ին Մոսկվայի պայմանագրով Կարսի մարզը հանձնվեց Թուրքիային, թուրք Քյազիմ Կարաբեքիր փաշան նախքան իր ենթակայության տակ գտնվող զորքերը Ալեքսանդրապոլից դուրս բերելը կազմակերպեց Շիրակի եւ Լոռու գյուղերից բռնի քշված մոտ 12 հազար մարդու՝ հիմնականում կանանց, ծերերի ու երեխաների սպանդը Հերհերի ձորում: Իսկ երիտասարդներին թուրքերը նախօրոք քշել էին Կարսի եւ Էրզրումի մարզեր: Փաստորեն, հայերի կոտորածները եղել են ինչպես Արեւմտյան, այնպես էլ Արեւելյան Հայաստանում: Հետագայում նշված տեղավայրը ստացավ նաեւ Ջարդի ձոր անվանումը:

Ձեւավորվեց «Վարդենիս» ակումբը

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունն այսուհետեւ ներկայացված է նաեւ Վարդենիս քաղաքում: Չորեքշաբթի օրը ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենադպիր Մեսրոպ Հարությունյանի կնքահայրությամբ 30 վարդենիսցիներ անդամագրվեցին ավանդական կուսակցությանը: Նորաստեղծ «Վարդենիս» ակումբի ատենապետ դարձավ քաղաքի թիվ 1 մարզադպրոցի տնօրեն Դավիթ Դավթյանը: Նրա խոսքով, գիտակցված այս ընտրությունը հիմնականում կուսակցության գաղափարախոսությամբ եւ անցած ճանապարհով է պայմանավորված. «Մենք միշտ համակրել ենք ավանդական կուսակցությանը, այսօրվանից նվիրվում ենք արդեն մերը դարձած կուսակցության գաղափարներին՝ աշխատել հանուն մեր ժողովրդի, հանուն երկրի բարեկեցության», նշեց ակումբի ատենապետը: Դավիթ Դավթյանի խոսքով, «Վարդենիս» ակումբի մաս են կազմում սպորտի, երաժշտության բնագավառի ներկայացուցիչներ, գյուղատնտեսներ, ձեռնարկատերեր:

Ակումբի ձեւավորումից հետո կուսակցական ընկերները տեղի ունեցած զրույցում բազմաթիվ հարցերի անդրադարձան: Մեսրոպ Հարությունյանը փաստեց, որ ՀՌԱԿ-ն այսօր քաղաքական խաղերի մեջ չթաթախված, արդար կուսակցություն է: Հանդիպման մասնակիցները նաեւ այս հանգամանքով պայմանավորեցին ռամկավար դառնալու իրենց որոշումը, նշելով, որ մաքուր, ազնիվ գործելակերպն է կուսակցության երկարակեցության գաղտնիքը:

Ռամկավարների գերագույն նպատակը ժողովրդի շահն է, նշեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենադպիրը՝ մատնացույց անելով թե՛ սփյուռքում, եւ թե՛ հայրենիքում կուսակցության գործելակերպը: Դժվարին օրերին երկրի զարգացմանը նպաստելու փորձ էր նաեւ 90-ականների սկզբին աշխատատեղեր ստեղծելու գործում սփյուռքահայ ռամկավարների ներգրավելը, սակայն արժանացան նախկին իշխանությունների անբարյացակամ վերաբերմունքին:

Այսօր էլ, ըստ Մեսրոպ Հարությունյանի, ռամկավարները արտադրություն հիմնելու գործին են ձեռնամուխ եղել: Հեռուստատեսությունից, մամուլից տեղյակ լինելով ՀՌԱԿ եւ Ռուսաստանի Հայերի միության համագործակցությանը, նորագիրները փորձում էին ճշտել՝ արդյոք նախատեսվո՞ւմ է ներդրում գյուղատնտեսության մեջ: Մեսրոպ Հարությունյանը նշեց, որ այս բնագավառում մի շարք ծրագրեր կան, որոնց ծրագրեր արդեն կյանքի են կոչվում: Նրա խոսքով, ռեալ ծրագրերից է պարարտանյութերի արտադրությունը, որի ուղղությամբ Գիտությունների ազգային ակադեմիան լայն թափով աշխատանքներ է իրականացնում, եւ տարեվերջին, ամենայն հավանականությամբ, գյուղացին արդեն տեղական պարարտանյութեր կարող է ձեռք բերել: Այսօր, երբ գյուղացու համար հողերի պարարտացումը լուրջ խնդիր է, եւ սելիտրայի պարկը հողի աշխատավորը 6 հազար դրամով է գնում, պարարտանյութերի արտադրության կազմակերպումն անգնահատելի օգնություն կլինի:

Մեսրոպ Հարությունյանը նորագիրներին առաջարկեց արտադրության կազմակերպման ծրագրեր ներկայացնել, որոնք կդրվեն քննարկման եւ իրատեսական ծրագրերը կյանքի կկոչվեն: Նորագիր ռամկավարներից Կարեն Խաչատրյանը, արձագանքելով առաջարկին, նշեց, որ ինքը կարի արտադրամաս ունի, սակայն սպառման խնդրում դժվարությունները խոչընդոտում են ձեռնարկության լիարժեք աշխատանքին: Ձեռնարկատերը արտադրությունն ու իրացումը կազմակերպելու համար աջակցություն է ակնկալում: Մեսրոպ Հարությունյանն առաջարկեց ծրագիրը գրավոր ներկայացնել քննարկման դնելու համար:

Վարչության անդամներ ընտրվեցին Տիգրան Մկրտչյանը, Սամվել Ասատրյանը, Պերճ Վարդանյանը, Ամուր Հարությունյանը:

Մ. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353

Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483

Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորումը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Լիզինգը նաեւ Հայաստանում

Հայաստանում ստեղծվեց առաջին լիզինգային ընկերությունը: Այդ առթիվ «Արմենիա» հյուրանոցում տեղի ունեցած արարողության ժամանակ, որին մասնակցում էր նաեւ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը նշեց, որ բավականին երկար նախապատրաստական աշխատանք է կատարվել այդ ընկերության ստեղծման համար:

Նոր ընկերության հիմնադիրներն են՝ հայկական կողմից ACBA («Հայագյուղփոխբանկ») բանկը, որն ամենամեծ բաժնետերն է 40 տոկոսով, ինչպես նաեւ ֆրանսիական «Կրեդի ագրիկոլ» բանկի լիզինգային կազմակերպությունը (UCABAIL) եւ Լիբանանյան լիզինգային ընկերությունը: «ACBA-լիզինգի» ստեղծմանն աջակցել են Համաշխարհային բանկի կառույցներից Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան (IFC) եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID):

Մինչ համապատասխան հուշագրերի ստորագրումը, ԿԲ նախագահը ACBA բանկի նախագահ Ստեփան Գիշյանին հանձնեց լիզինգային կազմակերպության գրանցման վկայականը: Այնուհետեւ ստորագրվեցին ֆինանսական եւ տեխնիկական աջակցություն տրամադրելու համաձայնագրերը:

Առաջին համաձայնագրով IFC-ի կողմից տրամադրվում է 2 մլն դոլար վարկ, երկրորդով՝ UCABAIL-ի կողմից 1 մլն դոլար, իսկ երրորդով USAID-ի կողմից տրամադրվելու է 1,2 մլն դոլարի արժողությամբ տեխնիկական աջակցություն: Այս առնչությամբ ելույթներ ունեցան Հայաստանում ԱՄՆ, Ֆրանսիայի եւ Լիբանանի դեսպանները:

Ջոն Օրդուեյը համոզմունք հայտնելով, որ փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների միջոցով է հնարավոր զարգացնել Հայաստանի տնտեսությունը, նշեց, որ այդ ձեռնարկությունների ղեկավարները մշտապես դժգոհում են բանկերից մատչելի վարկեր ձեռք բերելու դժվարություններից: Դրանով էլ պայմանավորված է այս կառույցի ստեղծումը, որը նման աջակցության հնարավորություններ կստեղծի ձեռներեցների համար:

Անրի Կյունին լիզինգային կազմակերպության ստեղծումը միջազգային համագործակցության փայլուն օրինակ համարեց, միաժամանակ ընդգծելով, որ ACBA բանկը հաջող գործունեություն է ծավալում փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության աջակցելու ուղղությամբ:

Լիբանանի դեսպան Թոնի Բադուրին իր հերթին այս կառույցը համարեց հայ-լիբանանյան համագործակցության լավագույն օրինակ:

Ներկայացնելով «ACBA-լիզինգի» գործունեության նպատակը, Ստեփան Գիշյանը տեղեկացրեց, որ փոքր ու միջին ձեռնարկատերերի համար տրամադրվելու են միջնաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկեր: Ապագայում հնարավոր են վարկեր խոշոր ձեռնարկությունների համար: Այսպիսով, լրացվելու է այն բացը, որն առկա է վարկավորման բնագավառում: Հայտնի է, որ հայաստանյան բանկերը հիմնականում կարճաժամկետ վարկեր են տրամադրում: Ֆինանսավորման ծրագրերի տեւողությունը 3-4 տարի է լինելու: ACBA բանկի նախագահը լիզինգի մեկ այլ դրական կողմ համարեց այն, որ գրավի առարկա չի պահանջվելու: Ձեռք բերվող գույքն ինքն է գրավ հանդիսանում:

Լիզինգային ընկերությունը ձեռք է բերելու հաճախորդի համար անհրաժեշտ տեխնիկան՝ հաստոցը կամ մեքենան, դառնալու է սեփականատեր եւ վարձով տրամադրելու է վերոնշյալ սարքավորումը: Վարձակալը որոշակի ժամկետից հետո, վարձավճարը վճարելու դեպքում դառնում է գույքի սեփականատերը: Ստեփան Գիշյանը հայտնեց, որ քննարկվելու են բոլոր դիմումները եւ պատասխանվելու են տնտեսության բոլոր, բացառությամբ էկոլոգիապես ոչ մաքուր ձեռնարկությունների, ճյուղերը:

Նշենք նաեւ, որ լիզինգային գործունեության կարեւորության մասին է խոսում այն փաստը, որ զարգացած երկրներում ֆինանսավորման այս տեսակը կազմում է տեղական ներդրումների 30-40 տոկոսը: Զարգացող երկրներում այդ ցուցանիշը կազմում է 5-15 տոկոս:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Անորակ ներկերը դուրս են մղվում հայկական շուկայից

ՀՀ նախագահն այցելեց «Շեն» կոնցեռն ԲԲԸ

Հայաստանում այսօր շինանյութերի արտադրության մոտ 5 տասնյակ ձեռնարկություններ կան, որոնց մեջ «Շեն» կոնցեռնը կարելի է առանձնացնել իբրեւ կարճ ժամանակահատվածում ուշագրավ հաջողություններ գրանցած ընկերություն: Մեր տնտեսական իրականության մեջ արդեն համոզմունք դարձած՝ տեղական արտադրանքը դրսինից նախընտրելու կարգախոսի գաղափարաբանությունը իրականացնում է նաեւ «Շեն» կոնցեռնը:

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, հանրապետության տնտեսական կառույցներ հերթական այցելությունն այստեղ էր: Ընդամենը երկամյա կենսագրությամբ արտադրությունը հասցրել է գրավել ներքին շուկայի 60 տոկոսը՝ հետեւողականորեն դուրս մղելով դրսի աշխարհի նույնօրինակ արտադրանքը: «Շեն» կոնցեռն ԲԲԸ-ում արտադրվում են մոտ 20 անուն շինարարական ներկեր, լաքեր, սալիկների սոսինձ, ծեփամածուկներ, շատ շուտով «Արարատ-ցեմենտի» հետ փոխպայմանավորվածությամբ իրականացնելու են նաեւ ցեմենտի փաթեթավորում: Հումքը հիմնականում բերվում է Գերմանիայից: «Շեն» կոնցեռն ԲԲԸ-ի նախագահ Սամվել Բեգլարյանի համոզմամբ, իրենց արտադրանքը համեմատության եզրեր չունի մինչ այժմ Հայաստան ներկրվող, օրինակ, թուրքական ներկերի հետ: Սրանց պահպանության ժամկետները կարճ են, իսկ որակական հատկանիշներին եթե նայենք, նույնիսկ անթույլատրելի է դրանց օգտագործումը զուտ առողջապահական նկատառումներով: Լաբորատոր հետազոտությունները պարզել են, որ թուրքական ներկերի բաղադրության մեջ վնասակար նյութեր կան:

Գործարանը կառուցվել է «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով: Այն այսօր աղետի գոտու հիմնական մատակարարն է (պայմանագրեր է կնքել այստեղի 135 վաճառակետերի հետ), նաեւ մշակութային կառույցների վերականգնման բուռն ընթացող գործընթացների: Այս տարվանից արդեն հայկական ներկերը կարտահանվեն Վրաստան, Ռուսաստան, արաբական երկրներ: Ձեռնարկությունում այսօր աշխատում է 130 մարդ՝ 80-100 հազար միջին աշխատավարձով: Ձեռնարկության տնօրենն ընդգծում է, որ իրենց մոտ բարեփոխումների մեծ հոսանքը պայմանավորված է «Լինսի» հիմնադրամի 300 հազար դոլար ներդրումով:

«Շենը» հասցրել է մարել Համաշխարհային բանկի տված վարկը, միարժեքորեն աշխատում է շահույթով, եւ այս տարի արդեն 150 մլն դրամ հարկ է վճարել պետությանը: Միայն ներքին շուկայում անցած տարի իրացվել է 2 մլն դոլարի արտադրանք, տարեկան շրջանառության ցուցանիշը եւս պատկառելի է՝ 1 մլրդ 300 մլն դրամ: Քանի որ այս տարի ուշադրության կենտրոնում լինելու է նաեւ արտահանումը, ձեռնարկությունում ակնկալում են արտադրանքի իրացման եւս 50 տոկոսի աճ:

ՀՀ նախագահն այցելեց ներկերի, փոշեմածուկի արտադրության տեղամասեր, զրուցեց աշխատողների հետ: Ձեռնարկության ղեկավարները նրանից ակնկալում էին կարեւոր մի խնդրի լուծում՝ դրսի անորակ ներկերի անարգել մուտքը հանրապետություն խոչընդոտելու համար ներմուծվող ապրանքների վրա սահմանել գոնե 10 տոկոսի մաքսատուրք, այսօր այն զրոյական արժեքի է: Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Կարեն Ճշմարիտյանի գնահատմամբ, «Շեն» կոնցեռնը՝ իր բազմապրոֆիլ նկարագրով (եւ առեւտուր, եւ շինանյութերի արտադրություն) բավական խոստումնալի հեռանկար ունի եւ փայլուն օրինակ է ներքին շուկայում տիրապետության հասնելու հավանականության այն դեպքում, երբ այդ «տարածքը» դեռ դատարկ է, իսկ գործարարը հոտառություն ու սրատեսություն է ունենում զբաղեցնելու այն: Այսպիսի արտադրությունների ստեղծումն, ի վերջո, մեծապես հարիր է նաեւ մեր երկրի տնտեսական անվտանգության շահերին, քանի որ դրսից մեծաքանակ ներմուծումները հաճախ հարվածում են տեղական արտադրողին: Գործող օրենսդրությունը ներքին շուկայի պաշտպանության որոշակի մեխանիզմներ է նշում, տարաբնույթ սանկցիաներ: Կարեն Ճշմարիտյանի տեղեկացմամբ, ներմուծումների 2 բնագավառի վրա արդեն իսկ կիրառվում է այդ պաշտպանիչ մեխանիզմը: Բայց թե ո՞ր ոլորտներն են դրանք, նախարարը գաղտնի պահեց:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԿԸՀ

Թիվ 30 ընտրատարածքի խախտումների առումով ԿԸՀ-ն որոշում չընդունեց

Քանի որ որոշում կայացվել էր դատարանում

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը երեկ նիստ էր հրավիրել՝ օրակարգում ունենալով 6 հարց: Նախ, օրակարգը հաստատելուց հետո Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը սկսեց քննարկել հանրաքվեին մասնակցելու իրավունք ունեցող քաղաքացիների ցուցակները կազմելու կարգի մասին որոշման նախագիծը: Այդ կապակցությամբ մի քանի առաջարկներից եւ դրանց քննարկումներից հետո ԿԸՀ-ն միաձայն որոշեց, որ հանրաքվեի ընտրացուցակները եւ համամասնական ու մեծամասնական ընտրակարգերով քվեարկության ընտրացուցակները կլինեն նույնը: Այսինքն՝ այս ընտրություններում երեք կարգի ընտրությունները կկատարվեն միասնական ցուցակներով: Այն հանգամանքը, որ երեքի մեկտեղումը կարող է բարդություններ առաջացնել, ԿԸՀ-ն որոշեց քննարկել հետո:

Երկրորդ հարցը՝ սահմանադրության փոփոխությունների հանրաքվեի քվեաթերթիկի ձեւի եւ շարադրանքի հաստատման կապակցությամբ, ԿԸՀ-ն միաձայն հաստատեց նմուշը:

Օրակարգի երրորդ հարցը վերաբերում էր տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից հանրաքվեի արդյունքների թվով 6 արձանագրության ձեւերը հաստատելուն: Արձանագրությունները վերաբերում են մարված քվեաթերթիկներին, քվետուփում առկա անվավեր ճանաչված քվեաթերթիկների թվին, քվետուփում առկա կողմ քվեաթերթիկների թվին, դեմ քվեաթերթիկներին: Որպես 5-րդ եւ 6-րդ արձանագրություններ, կլինեն ամփոփիչ արձանագրությունը եւ արձանագրություն՝ անճշտությունների չափի վերաբերյալ:

Այս հարցը բավականին երկար եւ, ըստ էության, անիմաստ քննարկման տեղիք տվեց: Հանձնաժողովի տարբեր անդամներ տարակարծիք էին, թե արժե՞ արդյոք արդեն բազմիցս օգտագործված արձանագրության ձեւերում տառերով նշել այս կամ այն հաշվարկի արդյունքը, թե ընդհանրապես չօգտագործել տառերով նշանակում: Որպես քննարկման հիմք պարզաբանվեց, թե հանրաքվեի մասին օրենքը զգալի բացթողումներ ունի եւ չնայած օրենսդրորեն նախատեսված չէ կոնկրետ տառանշում, ԿԸՀ-ն 8 կողմ 1 ձեռնպահ քվեարկությամբ հաստատեց տառանշումներով օրինակները:

Օրակարգի 4-րդ եւ 5-րդ հարցերը վերաբերում էին հանրաքվեի նախնական արդյունքների եւ ամփոփիչ արձանագրությունների ձեւերին ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների եւ ԿԸՀ-ի համար առանձին-առանձին: Քանի որ արձանագրություններն ըստ էության նույնական էին, 8 կողմ եւ 1 ձեռնպահով հաստատվեցին ներկայացված օրինակները:

Օրակարգի վերջին հարցը վերաբերում էր թիվ 30 ընտրատարածքում մեծամասնական ընտրակարգով պատգամավորության թեկնածու առաջադրված Մյասնիկ Թադեւոսյանի եւ Գեւորգ Հովհաննիսյանի լիազոր ներկայացուցիչ Արտավազդ Գրիգորյանի դիմում-բողոքների քննարկմանը: Հարցը ներկայացնում էր Զավեն Պլուզյանը: Վերջինս նշեց, որ թիվ 30 ընտրատարածքից եղել է երկու բողոք, որոնք վերաբերել են, սխալ վիճակահանությանը եւ վիճարկել են թեկնածուների գրանցման մերժումը: Հանձնաժողովի անդամ պրն Պլուզյանն իր որոշման նախագծով առաջարկում է նախ վերացնել թիվ 30 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի «ԱԺ մեծամասնական ընտրակարգով պատգամավորության թեկնածուներ գրանցելու մասին» որոշման երկրորդ կետը, որով մերժվել էր Մյասնիկ Թադեւոսյանի եւ Գեւորգ Հովհաննիսյանի գրանցումը: Միեւնույն ժամանակ, ըստ Զավեն Պլուզյանի ներկայացրած նախագծի, առաջարկվում էր թիվ 30 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովին նշված պատգամավորության թեկնածուների գրանցումը կատարել սահմանված կարգով:

Զավեն Պլուզյանն ավելացրեց, որ հանձնաժողովի հետ զրուցելուց հետո պարզվել է, որ դիմում-բողոքները հիմնավոր են, այսինքն՝ ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովներում խախտումներ են եղել: Պրն Պլուզյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ դատարանը նշված պատգամավորության թեկնածուների հայցի հիման վրա որոշում է կայացրել նրանց գրանցումն իրականացնելու առումով: Այսինքն՝ դատարանի որոշումը համապատասխանում էր ԿԸՀ հաստատմանը ներկայացվող որոշման նախագծին, ուստի առաջարկվեց հարցը հանել եւ փաստն ընդունել ի գիտություն:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Դատական հայցեր՝ դրական եւ բացասական պատասխաններով

Պատգամավորության թեկնածուներ գրանցել-չգրանցելու առնչությամբ, տարբեր ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների որոշումների կապակցությամբ այս օրերին դատարաններ ներկայացվեցին տարբեր հայցեր: Մասնավորապես, առաջին ատյանի դատարանն ուժի մեջ թողեց պատգամավորության թեկնածու Աղասի Արշակյանի գրանցումը մերժելու թիվ 8 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշումը:

Իր թեկնածությունը չգրանցելու կապակցությամբ առաջին ատյանի դատարան հայց էր ներկայացրել նաեւ Հայկ Բաբուխանյանը, սակայն նրա հայցը նույնպես մերժվել է, եւ ուժի մեջ թողնվել թիվ 5 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշումը:

Մեզ հաջողվեց ճշտել, որ Հայկ Բաբուխանյանը պատրաստվում է բողոքարկել հիշյալ որոշումը:

Ի տարբերություն այս մերժումների, նշենք, որ թիվ 30 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի չգրանցած երկու թեկնածուների՝ Մյասնիկ Թադեւոսյանի եւ Գեւորգ Հովհաննիսյանի դեպքում, օրինակ, դատարանը բավարարել էր նրանց հայցը որպես պատգամավորության թեկնածուի գրանցելու առնչությամբ:

Ա. Հ.

«Նաիրիտի» նոր տերերը

«Նաիրիտի» նախկին սեփականատեր «Ռանսաս» ընկերությունը բաժնետոմսերն արդեն ձեւակերպել է «Հայկապ» բանկի անունով: Այդ մասին մեր առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարին ընկերությունը տեղեկացրել է նամակով՝ 3 օր առաջ: Այս պահին «Հայկապ» բանկը բանակցում է ռուսական մի ընկերության հետ, հստակեցնում պայմանագրային դրույթները եւ տեխնիկական, եւ կառավարման ասպարեզներում: Արդեն իսկ ռուսական ընկերությունը որոշակի ֆինանսներ է առանձնացրել «Նաիրիտի» համար: Ենթադրվում է, որ ձեռնարկությունը կվերագործարկվի պայմանագրի ստորագրումից անմիջապես հետո: Հիշեցնենք, որ «Ռանսասը» լքեց «Նաիրիտը» չվճարած աշխատավարձերի մեծ բեռով:

Կ. Դ.

Ավանդական ծառատունկ Արցախում

Տարիներ ի վեր մի լավ ու բարի ավանդույթ է իրագործում Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների «Գուրգեն Մելիքյան» հիմնադրամի տնօրենությունը. վաղ գարնանն ու ուշ աշնանը նա պարբերաբար կազմակերպում է ծառատունկ Արցախում՝ Երեւանի եւ Ստեփանակերտի պետական համալսարանների ուսանողների մասնակցությամբ: Նպատակը որոշակի է. հայոց երկու պետական համալսարանների ուսանողները ծառ-ծառի տված գեղեցկացնում ու հարստացնում են մեր խիզախ զավակների արյամբ ոռոգված ու ազատագրված հողը, նորատունկ ծառերի արմատների հետ իրենց իսկ արմատներն են խրում հայրենի հողում...

Նախորդ ծառատունկը նվիրված էր Ուսանողների միջազգային համերաշխության օրվան: Ապրիլի 11-13-ի ծառատունկով, որ նվիրված էր հայոց Մեծ եղեռնի 88-ամյակին, Բերձորի շրջակայքում՝ ավտոմայրուղու երկայնքով, Ս. Համբարձման եկեղեցուն հարող տարածքներում, Զոհված ազատամարտիկների ծառուղում եւ պուրակում տնկված ծառերի թիվը անցավ 4500-ից:

Ավանդաբար ծառատունկին մասնակցել են Երեւանի պետական համալսարանի տարբեր ֆակուլտետների ուսանողներ ու դասախոսներ: Այս անգամ ընդլայնված կազմով մասնակցում էին բանասիրական եւ արեւելագիտական ֆակուլտետների ուսանողները՝ Գ. Մելիքյանի, Ա. Ավագյանի, Ս. Մուրադյանի առաջնորդությամբ, եւ Ստեփանակերտի համալսարանի լրագրության բաժնի ուսանողները՝ Ժ. Ղազարյանի գլխավորությամբ: Առաջին անգամ Արցախ էին մեկնում բանասիրական ֆակուլտետի «Տոհմիկ» երգչախումբը, որը Խորեն Պալյանի ղեկավարությամբ հասել է նկատելի հաջողությունների ու ձեռք բերել կատարողական որոշակի մակարդակ:

Ուղեւորությունը նաեւ հայրենագիտական դաս էր երիտասարդների համար՝ մեր աշխարհը, հայրենի բնությունն ու պատմամշակութային հուշարձանները ճանաչելու իմաստով:

Առաջին հանգրվանը հայ ճարտարապետության գլուխգործոցներից մեկը՝ Նորավանքն էր, ուր կարճատեւ դադարի ընթացքում կայացավ նաեւ «Տոհմիկ» երգչախմբի՝ հոգեւոր երգերից կազմված համերգը, որի ունկնդիրները միջնադարի մեր գիտության ու մշակույթի, հայրենանվեր գործիչների սուրբ շիրիմներն էին, Մոմիկի հրաշակերտած, թշնամու ավերած, բայց եւ նորոգված տաճարի դրվագազարդ պատերն ու կամարները եւ... պատահական այցելուներ: Նրանց մեջ էին նաեւ Երեւանի պետական համալսարանի շրջանավարտ, մասնագիտությամբ ֆիզիկոս, ԵՊՀ քառաձայն երգչախմբի երգիչ, այժմ Սլովակիայի բնակիչ Աշոտ Գրիգորյանը, որն իր տիկնոջը՝ դաշնակահարուհի Հասմիկ Գրիգորյանին, եւ երկու զավակներին բերել էր Նորավանք՝ հայ մկրտելու եւ Հայաստանի անկրկնելի գեղեցկություններին հաղորդակից դարձնելու համար: Իմանալով մեր ուղեւորության նպատակը եւ քաջալերվելով հայրենի Արցախում ծառատունկի գաղափարով, Ա. Գրիգորյանը մատուցեց հաճելի անակնկալը՝ հիմնադրամին նվիրեց 200 ԱՄՆ դոլար: Երբ ճաշկերույթի ժամանակ Գ. Մելիքյանը հրապարակեց լուրը, եւ ուսանողները ծափահարությամբ ողջունեցին այդ արարքը, Աշոտի տիկինը՝ Հասմիկը, որ ԵՊՀ պրոֆեսոր, հանգուցյալ Հրաչյա Գաբրիելյանի դուստրն է, բացականչեց՝ ի՞նչ է, եւ ինքն էլ նվիրեց 200 դոլար: Հրաժեշտի պահին նրանք տեղեկացրին, որ ամռանը Բրատիսլավայում պատրաստում են Արամ Խաչատրյանի 100-ամյակին նվիրված մեծ համերգ, որը հեռարձակվելու է եվրոպական բոլոր երկրներում:

Դեպի Արցախ ճանապարհը հետո մառախլապատ էր, գրեթե անանցանելի, բայց մեր փորձառու վարորդը՝ Վանիկը, երկհարկանի ավտոբուսը վարում էր մեծ հմտությամբ: Անցնելով Սիսիանն ու Գորիսը, մտանք Արցախ եւ հանգրվանեցինք Բերձորի հյուրատանը՝ մառախուղի պատճառով հետաձգելով նախապես որոշած ուղեւորությունը Շուշի:

Հաջորդ օրը մեզ միացան Ստեփանակերտի ուսանողները: Երկու համալսարանների ուսանողների հանդիպումները միշտ էլ անցնում են հետաքրքիր ու բովանդակալից: Հին ծանոթների հետ հաճելի հանդիպումներն ուղեկցվում են նոր ծանոթություններով: Աշխույժ զրույց ու մտքերի փոխանակություն, երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող հարցուպատասխան: Ամենահաճելի պահերից մեկն այն է, երբ արցախցին արդեն փռված փոսի մեջ դնում է փոքրիկ ընկուզենին կամ կեռասենին, հայաստանցին բահով հողը լցնում, ամրացնում է, եւ հողի օրինական տերերն իրար ձեռքից խլում են դույլերը՝ նորատունկ ծառերը ջրելու համար:

Ծառատունկից հետո՝ օրվա երկրորդ կեսին, նախատեսված էր երգչախմբի համերգը Բերձորի նորոգված դպրոցի դահլիճում: Լեփ-լեցուն դահլիճը, իրենց առաքելության լրջության գիտակցումը մի զարմանալի ուժ էին ներարկել Խորեն Պալյանին ու նրա սաներին: Նրանք երգում էին այնպիսի ներշնչանքով, այնպիսի ոգեւորությամբ, կարծես բեմ էին բարձրացել մի կարեւոր ճակատամարտ տալու: Այդ օրը Կոմիտասով, Եկմալյանով, հայոց սուրբ եւ անմահ պատարագով ու հոգեւոր այլ մեղեդիներով, ազատագրական պայքարի խրոխտ երգերով օծվեց Բերձորի դպրոցը:

Համերգին հաջորդեց հյուրատանը կազմակերպված մեծ ճաշկերույթը, որին ներկա էին նաեւ Բերձորի քաղաքապետն ու այլ ղեկավարներ: Այստեղ էլ հնչեցին երգն ու ասմունքը, մենապարերն ու շուրջպարերը հաջորդեցին միմյանց:

Չէր կարելի հասնել Արցախ եւ չտեսնել ազատագրված Շուշին: Արդեն մառախուղը ցրվել էր, գարնանային արեւը կարծես ինքն էր մեր ավտոբուսն առաջնորդում բարեկարգ ճանապարհի ոլորաններով, ճանապարհ, որով 1992 թ. մայիսի 8-ին նահանջել էր ադրբեջանցիների զորքը եւ մեկընդմիշտ թողել հայոց հողը: Անառիկ ու վեհաշուք, դեռեւս ավերակներով ու թշնամու հետքերով վիրավոր Շուշին՝ հայոց ռազմական հանճարի ու անձնվեր քաջամարտիկների սխրանքով ազատագրված, մեզ դիմավորեց Ղազանչեցոց եկեղեցում Ծաղկազարդին նվիրված պատարագով, ուռենու օրհնված, դալար ոստերով, որ ուսանողներն ընդունեցին իբրեւ հայրենիքի վերածնության ու գալիք երջանկության առհավատչյա:

Երեւան վերադարձն էլ պակաս հաճելի չէր, բայց ուսանողների սրտում մեկընդմիշտ դրոշմվեց Արցախը, որն ունի անբացատրելի ձգողական ուժ:

– Հաջորդ ծառատունկին էլ ենք գալու, որ տեսնենք նաեւ՝ ինչպե՞ս են կպել մեր տնկած ծառերը, էլի ենք գալու, որ տեսնենք՝ ի՞նչ պտուղ են տալիս, միշտ ենք գալու, որ տեսնենք հայոց Արցախի բարգավաճումը, գուցե մեր ճակատագիրը հենց Արցախի հե՞տ է կապված..., գրեթե միաբերան ասացին հրաժեշտի պահին:

Մնում է հուսալ, որ ավանդական ծառատունկը, որ երիտասարդության համար նաեւ կյանքի դաս է, կունենա իր շարունակությունը գալիք տարիներին, եւ համալսարանի ուսանողությունը նոր խանդավառությամբ կմեկնի Արցախ՝ ծառատունկի: Եվ ոչ միայն ծառատունկի...

ՍԱՄՎԵԼ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Իմունականխարգելման օրենքի ընդունման նախաձեռնությունը

Օրերս «Արմենիա» հյուրանոցում հրավիրված կլոր սեղանը նվիրված էր Հայաստանում իմունականխարգելման մասին օրենքի նախագծի քննարկմանը:

Ազգային անվտանգության մաս կազմող եւ հանրության առողջությանը վերաբերող կարեւոր այս ծրագիրը պրոֆեսոր Վիլեն Աստվածատրյանի եւ Նանի Օսկանյանի գլխավորությամբ նախաձեռնել էր երեխաների առողջության պահպանման ընկերակցությունը (ԵԱՊԸ-ն) ՀՀ առողջապահության հետ համատեղ: Ծրագիրն իրականացվեց Ամերիկայի հայկական համագումարի ՀԿ-կենտրոնի ֆինանսավորման շնորհիվ, որն իր ամբողջ գործունեության ընթացքում, սկսած 1994 թվականից, մեծ աջակցություն է ցուցաբերում հասարակական կազմակերպությունների նախաձեռնություններին, դրանց հզորացմանն ու ճիշտ ռազմավարության մշակմանը:

Հանրապետության բազմաթիվ անվանի մանկաբույժների, համաճարակաբանների, առողջապահության ոլորտի պետական պաշտոնյաների, ԱԺ պատգամավորների, փորձագետների եւ գործի այլ ջատագովների մասնակցությունը կլոր սեղանին ցույց տվեց այն մեծ հետաքրքրությունը, որ մասնագետները դրսեւորում են խնդրի հանդեպ, եւ նախագծվող օրենքի կարեւորությանը՝ իբրեւ առողջապահական ոլորտի համազգային եւ համապետական նշանակության գործոնի: Համապարփակ մի ծրագիր, որ միջազգային չափանիշներով վերաբերում է ինչպես երկրի ողջ ազգաբնակչության, այնպես էլ անհատապես յուրաքանչյուր քաղաքացու: Ու թեեւ մեզանում բնագավառի իսկողությունը մշտապես եղել է պատշաճ մակարդակի վրա, այսօր սոցիալ-տնտեսական կացութաձեւի փոփոխումը պահանջում է խնդրի կարգավորումը վարչական-հրամայական եղանակից տեղափոխել դեպի օրենսդրական դաշտ եւ հստակեցնել քաղաքացի-հանրություն, պարտավորություններ-իրավունքներ հարաբերությունները:

– Երեխայի առողջության պահպանման կարեւորագույն բաղադրամաս է նրա լիարժեք իմունիզացիան: Դրա շնորհիվ կտրուկ իջել է մանկան մահացությունը վարակիչ հիվանդություններից, վերացման ճանապարհին են պոլիոմիելիտը, կարմրուկը: Իմունականխարգելումը տնտեսապես առավել արդյունավետ եւ իր նախադեպը չունեցող հանրային առողջապահական գործընթաց է: Հաշվի առնելով հարցի համամարդկային արժեքը, այն, որ ուղղակիորեն առնչվում է յուրաքանչյուր երեխայի եւ անձի հետ, շատ կարեւոր է ունենալ այս գործընթացի կարգավորման հստակ մեխանիզմներ: Իսկ ինչպես հայտնի է, կայացած հասարակարգերում առավել ընդունված են օրենսդրական մեխանիզմները,– ողջույնի խոսքում ասաց տիկին Օսկանյանը, որ մասնագիտությամբ մանկաբույժ է եւ Հայաստան գալուց հետո աշխատել է թիվ 1 մանկական հիվանդանոցում, ապա ստեղծելով Երեխաների առողջության պահպանման ընկերակցությունը՝ ԵՊԲՀ մանկաբանության ամբիոնի ղեկավար պրոֆեսոր Վ. Աստվածատրյանի հետ ձեռնամուխ է եղել մանկան առողջության խնդիրների վերաբերյալ մի շարք կարեւոր ծրագրերի եւ առաջարկների:

Կլոր սեղանի քննարկումների ընթացքում առողջապահության նախարարության մոր եւ մանկան առողջության պահպանման բաժնի պետ Կարինե Սարիբեկյանից տեղեկացանք, որ 1994 թվականից ի վեր իմունականխարգելումը առողջապահության նախարարության կողմից հռչակվել է որպես ազգային ծրագիր, մշակվել են նոր մոտեցումներ՝ հաշվի առնելով համաշխարհային փորձն ու նորությունները, սակայն իրավաբանական դաշտում բոլոր հարաբերությունները օրենսդրորեն հստակեցված չեն: Այս իմաստով հետաքրքրական է իմանալ օրենքի նախագծի այն կետը, ուր ասվում է, թե յուրաքանչյուր քաղաքացի կամ նրա օրինական ներկայացուցիչը իրավունք ունի հրաժարվելու պատվաստումներից, բայց այդ դեպքում պետք է իմանա նաեւ իր իրավունքների սահմանափակման մասին: Նման քաղաքացիները, մասնավորապես, կարող են մերժում ստանալ եւ զրկվել մանկական հաստատություններում աշխատանք ունենալու հնարավորությունից, հանդիպել այլ երկրներ մեկնելու արգելքների, որտեղ գտնվելու համար միջազգային պայմանագրերի համաձայն պահանջվում է հատուկ պատվաստումների իրականացում եւ այլն:

Նախագծում նշված են նաեւ որոշակի կետեր, որոնցով պետությունը ստանձնում է հետպատվաստումային բարդությունների առաջացման դեպքում անվճար բուժօգնություն ցուցաբերելու եւ անաշխատունակության նպաստ հատկացնելու պարտականությունները:

Կլոր սեղանի ընթացքում հնչած որոշ դիտողություններ ու առաջարկներ, որոնք մասնագիտականից զատ վերաբերում էին նաեւ տերմինաստեղծման ու լեզվական խնդիրների, հաշվի կառնվեն օրենքի քննարկման հետագա փուլերում, որ դեռ պիտի կայանան կառավարության եւ ԱԺ հանձնաժողովի նիստերում: Սակայն կարեւորն այն է, որ նախաձեռնող խումբը բժշկական գիտությունների թեկնածու Սերգեյ Սարգսյանի ղեկավարությամբ արդեն իսկ ծավալուն աշխատանք է կատարել՝ ստեղծելով սույն նախագիծը: Նրանում արտահայտված է եւ համաշխարհային փորձը, եւ տեղական առաջընթացը: Կազմակերպությունը մեծ աշխատանք է կատարել նաեւ հանրության հետ, որն արտահայտվեց կարիքների գնահատման փուլում կատարած հարցումների եւ վիճակագրության ձեւով: Դրանք ցույց տվին, որ կան բացթողումներ, ինչպես նաեւ օրենսդրական դաշտի ձեւավորման անհրաժեշտություն:

Այսպիսով, նախագծի հաստատումը կարեւոր մի քայլ կդառնա բարեփոխումների իրականացման ճանապարհին, թեեւ երկար ճանապարհ ունի անցնելու: Մաղթենք հաջողություն բոլոր շահագրգիռ կողմերին, քանզի այս գործընթացում խիստ կարեւոր է հասարակական եւ պետական կազմակերպությունների համագործակցությունը:

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Կոմիտասի արձանի բացումը «Ֆիգարոյի» բնութագրմամբ

«Ազգի» ապրիլի 24-ի համարում նշվել է, որ այդ օրը Փարիզի կենտրոնում բացվելու է Կոմիտասի արձանը: «Կոմպոզիտոր, երգահան Կոմիտասի եւ 1915-ին Օսմանյան կայսրությունում իրականացված 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանության զոհ 1500000 հայերի հիշատակին» մակագրությամբ արձանը տեղադրված է Փարիզի Կանադա հրապարակի մի ծառուղում՝ Էյֆելի աշտարակից 500 մ հեռու:

Ֆրանսպրեսի տեղեկատվությունն օգտագործելով՝ «Ֆիգարո» թերթը մանրամասնում է, որ Կոմիտասի 4 մետրանոց բրոնզե արձանը գտնվում է Մեծ պալատի մոտ՝ Ալբեր Ա-ի առափնյակից ոչ հեռու: «Հայոց ցեղասպանության զոհերի փարիզյան առաջին հուշարձանը» վերտառությամբ հոդվածում թերթը գրում է, որ բացման արարողությանը մասնակցել են Փարիզի քաղաքապետ Բեռնար Դըլանոեն, Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Էդվարդ Նալբանդյանը եւ Ֆրանսիայի տեղական ազատությունների նախարար Պատրիկ Դեւեջյանը:

Արձանի հեղինակն է հայ քանդակագործ Դավիթ Երեւանցին: «Հայ երաժշտության անուրանալի դեմք Կոմիտաս վարդապետը խելագարվել է ցեղասպանության սարսափներից եւ վախճանվել է Փարիզում 1935 թ.», գրում է «Ֆիգարոն», ավելացնելով, որ Կլոդ Դեբյուսին նրան համարում էր «բացառիկ կոմպոզիտոր»:

Բացումից առաջ ելույթ ունենալով՝ պրն Դըլանոեն հայտարարել է. «Փարիզն արժանին է մատուցում հայ ժողովրդին», հիշատակելով նաեւ Ֆրանսիայի ազատագրման համար զոհված հայ մարտիկներին: Փարիզի քաղաքապետի խոսքերով, «21-րդ դարի թուրք ժողովուրդը չի կարող մեղավոր համարվել Օսմանյան կայսրության հոգեվարքի պահին կատարված դեպքերի համար»: Նա հույս է հայտնել, թե հուշարձանը կբերի հաշտություն:

Ֆրանսիայում ՀՀ դեսպան Էդվարդ Նալբանդյանն իր ելույթում մասնավորապես նշել է ճշմարտության ընդունման կարեւորությունը, ասելով. «Հաշտության ուղին ոչ թե մոռացումն է, այլ հանձնառու հիշողությունը»:

«Ֆիգարոն» գրում է, որ հուշարձանի ստեղծման գաղափարը ծնունդ էր առել դեռ Ժակ Շիրակի քաղաքապետության օրոք, եւ առաջին քարը դրվել էր 1978 թ. Մեծ պալատի այգում: Սակայն հետագայում ծրագիրը ձախողվել էր: Ֆրանսիայի երեք տասնյակ քաղաքներում կան ցեղասպանության զոհերի հուշարձաններ: Ֆրանսիան Հայոց ցեղասպանությունը 2001 թ. ճանաչել է օրենքի տեսքով: 450 հազար ֆրանսահայերը կազմում են Արեւմտյան Եվրոպայի խոշորագույն հայ համայնքը:

Արարողությանը ներկա են եղել Շառլ Ազնավուրը, Ֆրանսիայի հայկական կազմակերպությունների համակարգիչ խորհրդի նախագահ Արա Գրիգորյանը, կրոնական գործիչներ: Հայերից շատերը դժգոհություն են հայտնել պատվանդանի մակագրության առթիվ, ասելով, որ հարկավոր էր ավելացնել «երիտթուրքերի կառավարության կողմից» բառերը: Մինչդեռ Փարիզի թուրքական դեսպանությունը դեռ բացումից առաջ «ափսոսանք» էր արտահայտել եւ մակագրությունը որակել «հիմնազուրկ եւ պատմական իրողություններին հակասող»:

ԱՊՐԻԼԻ 24

Բուշը կատարում է Թուրքիայի վարչապետին տված խոստումը եւ չի օգտագործում «ցեղասպանություն» բառը

Ինչպես տեղեկացրել ենք, ապրիլի 24-ին Փարիզի Կանադա հրապարակում հանդիսավոր արարողությամբ կատարվեց Կոմիտասի արձանի բացումը, որը խորհրդանշում է Մեծ եղեռնի զոհերին: Բացման նախօրյակին Թուրքիայի արտգործնախարարությունը, թուրքական հանրային հեռուստատեսությունն ու մամուլը հակազդեցությամբ արձագանքել էին: Դրան հետեւեցին նույն բնույթի նոր արձագանքներ: Ապրիլի 25-ին վերոհիշյալ հեռուստատեսությունը «Առավոտյան լուրեր» ծրագրում զգալի տեղ հատկացրեց Կոմիտասի արձանի բացմանը, նշելով Կանադա հրապարակում հայերի կազմակերպած ցույցի, ապա նաեւ ցուցարարների դեպի թուրքական դեսպանատուն կատարած երթի մասին:

Թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը ցույցի մասին մանրամասներ չհաղորդեց: Փոխարենն անդրադարձավ Թուրքիայի արտգործնախարարության խոսնակ Հուսեյին Դիրիոզի եւ նախարար Աբդուլլահ Գյուլի ելույթներին, որոնք Փարիզում Կոմիտասի արձանի տեղադրման համար դատապարտեցին ֆրանսիական իշխանություններին:

Արտգործնախարար Գյուլը փաստորեն կրկնեց այն, ինչ ասել էր արձանի բացման նախօրյակին, որին ապրիլի 24-ին անդրադարձել է «Ազգը»: Հարկ է նշել, որ Գյուլի ելույթը համեմատաբար զուսպ էր, քան նրա նախորդներինը: Հաղորդման մեջ անդրադարձ կատարվեց նաեւ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի՝ ապրիլի 24-ի առթիվ ունեցած ելույթին: Ի դեպ, եթե Փարիզում Կոմիտասի արձանի բացումը Թուրքիայի քաղաքական շրջանակներում դժգոհություն էր առաջ բերել, ապա Բուշի ելույթը մեծ գոհունակության պատճառ դարձավ:

Ականա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Այդ հարցին նույն հաղորդման մեջ պատասխանեց թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, մասնավորապես նշելով. «Վերջին շրջանում խոսքեր էին տարածվել նախագահ Բուշի՝ Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին տված խոստման մասին: Բուշն իր խոստումը կատարեց եւ ապրիլի 24-ի առթիվ ունեցած ելույթում «ցեղասպանություն» բառը չօգտագործեց»:

Ինչ վերաբերում է թուրքական թերթերին, ապա «Զամանը» ապրիլի 25-ի համարում Փարիզում տեղադրված արձանի բացմանը անդրադառնում է «Խորհրդանիշ են դարձրել այն Կոմիտասին, որին փրկել էր Հալիդե Էդիփը» խորագրով եւ տեղեկացնում է հետեւյալը. «Կոմիտասն այն 234 հայ մտավորականներից էր, որին իթթիհատականները երբ ձերբակալում եւ քշում են Չանքըրի, Հալիդե Էդիփ Ադըվարը միջամտում է: Շնորհիվ դրա նրան ազատում եւ Ստամբուլ են բերում»:

«Զամանը» Կոմիտասի փոխադրումը Փարիզ նույնպես պայմանավորում է Հալիդե Էդիփի միջնորդությամբ, ապա եւ գրում է, թե «Ֆրանսիան այսպես կոչված հայոց ցեղասպանության համար Կոմիտասին միջոց դարձրեց»:

Թերթում միաժամանակ նշվում է Հայոց մեծ եղեռնի տարելիցի առթիվ Թեհրանում եւ Աթենքում կազմակերպված հայկական ցույցերի եւ ցուցարարների այսպես կոչված հակաթուրքական կարգախոսների մասին:

Ըստ «Զամանի», Թեհրանում կազմակերպված ցույցին 9-10 հազար մարդ է մասնակցել: Ցուցարարները կրել են «Թուրքիան եւ Իսրայելն ապակայունացնում են տարածաշրջանը», «Թուրքիան եւ աշխարհը պետք է ճանաչեն Հայոց ցեղասպանությունը» գրությամբ պաստառներ:

Թուրքիայի արտգործնախարարության, թուրքական հանրային հեռուստատեսության եւ թերթերի վերոհիշյալ արձանագրությունները մեկնաբանության կարիք չունեն: Բայց որ Հայոց ցեղասպանության հարցին հիվանդագին մոտեցումները, անկախ դրսեւորումներից, վերանայման կարիքի մեջ են՝ միանշանակ է: Պարզապես նշենք, որ Հալիդե Էդիփ Ադըվարը Թալեաթի, Էնվերի, Ջեմալի եւ Քեմալ Աթաթուրքի ժամանակակիցն է, հայտնի կին գրող, որի անունով Թուրքիայում սահմանվել է գրական մրցանակ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

UCLA

Մայիսին գիտաժողով նվիրված Կեսարիային

Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանի արդի հայոց պատմության կրթական հիմնադրամի ամբիոնի վարիչ պրոֆ. Ռիչարդ Հովհաննիսյանի կազմակերպությամբ «պատմական Հայաստանի քաղաքներն ու գավառները» ընդհանուր խորագրով անցկացված գիտաժողովների հերթական նիստը՝ նվիրված Կեսարիային եւ Կապադովկիային, նախատեսված է գումարել առաջիկա մայիսի 17-ին համալսարանի գիտությունների հրապարակի երիտասարդական դահլիճում: Հրավիրված են գիտնականներ Հայաստանից, Արգենտինայից, Ֆրանսիայից, Մեծ Բրիտանիայից եւ Միացյալ Նահանգներից: Զեկուցումներում արծարծվելու են հայերի ներկայությունը Կապադովկիայում եւ Կեսարիայում վաղ շրջաններից մինչեւ մեր օրերը, Գրիգոր Լուսավորչի եւ ընդհանրապես քրիստոնեության կապը Կեսարիայի հայկական արվեստի, ճարտարապետության եւ արհեստների հետ, ինչպես նաեւ Չոմախլուի, Էվերեկի, Թոմարզայի, Թալասի եւ Էֆկերեի համայնքների թեմաները:

Ռիչարդ Հովհաննիսյանի բացման խոսքից եւ զեկուցումից («Հայաստանը եւ Կապադովկիա-Կեսարիան») հետո ելույթ են ունենալու Հարվարդի համալսարանից Ջեյմս Ռասելը («Հայաստանը եւ Կապադովկիան նախաքրիստոնեական շրջանում»), Օքսֆորդի համալսարանից Ռոբերտ Թոմսոնը («Կեսարիան եւ Ս. Գրիգորի սրբագործության վերաբերյալ ավանդույթը») եւ Երեւանի Մատենադարանից՝ Էռնա Շիրինյանը («3-4-րդ դարերի Փոքր Ասիայի հայ քրիստոնյա նահատակները»), Ֆրեզնոյի Կալիֆոռնիա համալսարանից Տիգրան Գույումջյանը («Հայկական մանրանկարչությունը Կապադովկիայում 11-րդ դարում»), Նյու Յորքի Պիեռպոնտ Մորգան գրադարանից Սիլվի Մերյանը («Կեսարիայի հայ արծաթագործները 17-18-րդ դարերում») եւ Կոլումբիա համալսարանից Պետրոս Տեր-Մաթոսյանը («Կեսարիան 19-րդ դարում»):

Օրվա երկրորդ կեսին «Էֆկերեի հայկական համայնքը», «Կեսարիայի գյուղական գյուղերը՝ Թալաս, Թոմարզա, Էվերեկ-Ֆենեսե, Չոմախլու», «Կեսարիայի հայկական գործվածքներն ու տարազը», «Ճակատագրական տարիները: Կեսարիան ցեղասպանության օրերին», «Կեսարացիները Հարավային Ամերիկայում» եւ «Կեսարիայի հայկական բարբառը» թեմաների շուրջ զեկուցելու են համապատասխանաբար Լոս Անջելեսից՝ Ջոնաթան Վարժապետյանը, Փարիզից՝ Էրվե Ժորժելենը, Գլենդեյլից՝ Թինա Տեմիրճյանը, Վուստերից՝ Սիմոն Փայասլյանը, Բուենոս Այրեսից՝ Վարդան Մաթիոսյանը եւ Հարվարդի համալսարանից՝ Բերտ Վոն:

Ավելացնենք, որ օրվա ընթացքում գործելու է Ռիչարդ եւ Աննա Էլիզաբեթ Էլբրեխտի լուսանկարների ցուցահանդեսը:

Նախկին գիտաժողովները նվիրված են եղել Վան-Վասպուրականին, Բիթլիսին, Մուշին, Խարբերդին, Էրզրումին, Կարսին, Իգդիրին եւ պատմական Հայաստանի այլ վայրերին:

Հ. Օ.

Թարեք Ազիզն անձնատուր է եղել ամերիկացիներին

Պենտագոնի պաշտոնյաներից մեկը երեկ գիշեր լրագրողներին հայտարարել է, որ Սադդամ Հուսեյնի փոխվարչապետ Թարեք Ազիզն անձնատուր է եղել ամերիկյան ուժերին: 67-ամյա փոխվարչապետն Իրաքի նախկին կառավարությունում օտարերկրացիներին ամենահայտնի դեմքն էր: Պարսից ծոցի առաջին պատերազմի ժամանակ նա Իրաքի արտգործնախարարն էր:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ ամերիկացիներն անչափ կարեւոր են համարում Ազիզի անձնատրությունը, քանի որ դա խորհրդանշում է նախկին վարչակարգի անկումը: Թարեք Ազիզը Հուսեյնի վարչակազմի ամենահին նախարարներից է եւ նրա մերձավորներից մեկը: Հուսեյնը եւ Ազիզը միմյանց ծանոթ են 1950-ական թթ. Բաաս կուսակցության կազմավորումից ի վեր: Արտաքին քաղաքականության գծով Ազիզը Հուսեյնի գլխավոր խորհրդատուն էր:

Անձնատրության մանրամասնությունները չեն հաղորդվում, բայց հայտնի է, որ երրորդ կողմի մասնակցությամբ քննարկվել են ինչ-ինչ պայմաններ: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը որեւէ մեկնաբանություն չի արել: Թարեք Ազիզն Իրաքի 12-րդ բարձրաստիճան պաշտոնյան է, որ հայտնվում է անգլո-ամերիկյան օկուպացիոն ուժերի վերահսկողության տակ: Բնիկ մոսուլցի Ազիզը Սադդամ Հուսեյնի կառավարությունում միակ քրիստոնյան էր:

Իրաքի պատերազմից անմիջապես առաջ լուրեր էին պտտվում, թե Ազիզը որոշել է լքել վարչակազմը եւ մեկնել արտասահման: Փոխվարչապետն անձամբ հերքել էր այդ ասեկոսեները: CNN-ի տվյալներով, Թարեք Ազիզը վատառողջ է, վերջերս սրտի երկու նոպա է ունեցել, իսկ Իրաքում դեղորայքի պակաս է զգացվում: Ըստ նույն աղբյուրի, անձնատրությունը կատարվել է Ազիզի հարազատների խորհրդով:

Քիրքուքի մոտ ձերբակալվել են 23 թուրք զինվորներ

Ամերիկացի զինծառայողներն Իրաքի հյուսիսում ձերբակալել են թուրքական հատուկ ջոկատների մարտիկների: «Թայմ» շաբաթահանդեսը տեղեկացնում է, որ վերջիններս փորձել են ապօրինաբար տիրանալ Քիրքուքի նավթահորերին: Պատերազմի օրերին Թուրքիան զանգվածաբար զորքեր էր կուտակում թուրք-իրաքյան սահմանի մոտ: Ամերիկյան շաբաթահանդեսի տվյալներով, թուրքերը մի քանի օր առաջ գիշերվա քողի տակ իրաքյան Էրբիլ քաղաքի շրջան են թափանցել մարդասիրական օգնության շարասյան հետ եւ շարժվել են դեպի Քիրքուք, որտեղ գավթեն մերձակա նավթահանքերը:

Թուրքերը ձերբակալվել են Քիրքուքի հսկիչ անցակետում: Ձերբակալված 23 թուրքերից 12-ը հատուկ ջոկատների մարտիկներ են, 11-ը՝ սպասարկու անձնակազմի աշխատողներ: Քիրքուքի շրջանը վերահսկող ամերիկյան 173-րդ օդադեսանտային դիվիզիայի սպաներից մեկը՝ գնդապետ Ուիլ Մեյվիլը լրագրողներին ասել է. «Մենք սպասում էինք նրանց»:

Պարզվում է, թուրքերի ներտուժները հայտնի են եղել ամերիկացիներին: Ձերբակալվածներից առգրավվել են AK-47 ինքնաձիգներ, M-4 կարաբիններ, նռնակներ, գիշերային դիտման սարքեր, այլ ռազմահանդերձանք: Ամերիկացի փորձագետների կարծիքով, Թուրքիայի նպատակն է եղել լարված մթնոլորտ ստեղծել Իրաքի հյուսիսում եւ ապա այդ շրջան ուղարկել «խաղաղարար» ուժեր, որոնք պետք է տիրեին Քիրքուքի նավթային հարստություններին:

Պ. Ք.

– Ընդհանուր առմամբ, ձեր ֆիլմի հերոսը՝ Արամը, Ղարաբաղում մահացած ֆրանսահայ է: Նա այն մարդն է, որը դուք կուզենայիք լինե՞լ:

– Արամն այն հերոսն է, որը կուզենայի լինել, բայց չեմ: Ես կռիվ չգնացի, որովհետեւ [illegible] Այո, Արամը հենց այն կերպարն է, որ [illegible] Արամ անունով հայ լինելը Սոլի նման փոքր քաղաքում՝ երկրորդ աշխարհամարտից առաջ, պատկերացնում եմ, շատ դժվար է եղել:

– Արամի մասին խոսելիս դուք հմայված եք երեւում ձեր հերոսով, թեեւ միաժամանակ նրան կողքից եք նայում: Ի՞նչն է ձեզ այդքան գրավում նրա կերպարի մեջ:

– Արամն իմ որդիական սիրո եւ իր մեջ կրող մարդկության մի մասնիկի կատարյալ համակցությունն է: Միեւնույն ժամանակ նա այն բոլորի համընդհանուր հերոսն է, ովքեր այս պահին ժողովուրդների պայքարին առնչվող քաղաքական մարտեր են մղում: Արամը ազատագրական պատերազմի հերոս է, ճնշվածների պայքարի առաջամարտիկ, հղում Մանուշյանին: Նա, իրոք, հայ է: Բայց ես նույնքան հարգանք եմ տածում Մոնթե Մելքոնյանի, որքան Չե Գեւարայի, Էմանյուել Դ'Աստյե դը Լավիժերիի կամ Հո Շի Մինի նկատմամբ... Այս մարդիկ ոտքի են ելել ժողովուրդների շահագործման, գաղութացման եւ անարդարության դեմ:

– Իհարկե, բայց ձեր հիացական արգենտինացի Չե Գեւարայի պայքարը նույնը չէ, ինչ հայինը: Թվում է՝ դուք ավելի շատ հայրենասիրական ընտրություն եք կատարել, քան զուտ քաղաքական: Դա չի կարող պատահականություն լինել...

– Ես երբեք չեմ կտրվել իմ պատմությունից: Ինձ խորապես ֆրանսիացի եմ զգում, բայց եւ՝ նույնքան հայ: Ես զերծ եմ նրանց կուրությունից, ովքեր մերժում են իրենց անցյալը: Երբ հետաքրքրվում ես ընտանիքիդ, հետեւաբար եւ համայնքիդ պատմությամբ, անխուսափելիորեն ինքդ քեզ հարցնում ես Ֆրանսիայում հաստատվելու պատճառների մասին: Արամը հայ ֆիդայու պատկերն է, այն տղամարդկանց ու կանանց պատկերը, ովքեր ընդդիմացել են քրիստոնյա ժողովուրդների եւ հատկապես հայերի մշտական, դարավոր ճնշմանը Օսմանյան կայսրությունում: Երբ մտածում ես, որ մեր հողերն այլեւս Հայաստան չեն կոչվում... Պատճառ չեմ տեսնում, թե ինչու Լատինական Ամերիկայի, Աֆրիկայի, Ասիայի բոլոր ազատագրական պատերազմները պաշտպանելու համար անցյալի մեջ խորամուխ լինելով՝ ես չպետք է խոսեմ համընդհանուր բաների մասին՝ իմ առանձնահատկության վերապահմամբ. Ռոբեր Քեշիշյանը հայ է: Բավական է ինձ հարց տամ, թե ո՞րն է հայերի պատմությունը, որպեսզի իսկույն մտաբերեմ այս ժողովրդի մղած պայքարը:

– Բայց ձեր առաջին ֆիլմը նկարահանվել է բացառապես հայկական թեմայով: Կարծես հայկականությունը ավելի զորեղ է եղել, քան մնացածը:

– Ոչ, ավելի զորեղ չէ: Ես կանգնած եմ պարադոքսի առաջ, բայց այդ պարադոքսն ինձ շատ է դուր գալիս: Արամը՝ որպես կերպար, չէր կարող ստեղծվել, հղացվել այլուր, բացի Ֆրանսիայից: Երկու մշակույթների լիակատար խառնուրդը միայն ինձ հնարավորություն տվեց ստեղծել այս հերոսին:

– Ո՞րն է նրա առանձնահատկությունը:

– Շատ քիչ ֆրանսահայեր կան, որոնք մասնակցել են ղարաբաղյան պայքարին: Արամը բացառիկ է: Ես ցանկացել եմ դիմել ինքս ինձ ու ցույց տալ նաեւ մեր համայնքին... Արամը փոքր-ինչ Մոնթե Մելքոնյանի դիմագիծն ունի, հոգեւոր եւ քաղաքական մտմտուքի մեջ է, նա թույլ չի տալիս, որ ժողովրդավարությունն ու Ֆրանսիայում ապրելու բախտը կլանեն իրեն, «խելքը տանեն»: Ես ուզում էի ասել, որ հայերի մեջ էլ նման մարդիկ կան: Արամը բռնություն չի սիրում: Նրան վիճակված է այն մարդու ճակատագիրը, որը դաժան չէ, բայց չի կարող հրաժարվել իր պարտավորություններից: Հայկական ահաբեկչության պատմության մեջ ինձ դուր է գալիս, որ այդ մարդիկ բոլորը կամ գրեթե բոլորը նման են իրար: Երբ նրանք որոշել են կռվել, ծրագրել են հստակ մահափորձ, ոչ թե՝ ինչ ասես ձեռնարկել:

ՀԱՆՈՒՆ ՀՈՐ

Անցյալ տարվա նոյեմբերի 21-ին Ֆրանսիայում էկրան բարձրացավ Ռոբեր Քեշիշյանի անդրանիկ ռեժիսորական աշխատանքը՝ «Արամը», որը Մեծ եղեռնի տարելիցին հասել է Երեւան եւ այժմ ցուցադրվում է «Մոսկվա» կինոթատրոնում: Մենք արդեն հանգամանորեն անդրադարձել ենք այս ուշագրավ ֆիլմին եւ ֆրանսիական կինոյի նշանավոր շատ դեմքերի հետ աշխատած ռեժիսորի կենսագրությանը, իսկ երեւանյան ցուցադրության առթիվ թարգմանաբար ներկայացնում ենք Փարիզում հրատարակվող «Նուվել դ'Արմենի» հանդեսի հարցազրույցը Ռոբեր Քեշիշյանի հետ՝ տեղի սղությամբ թելադրված որոշ կրճատումներով:

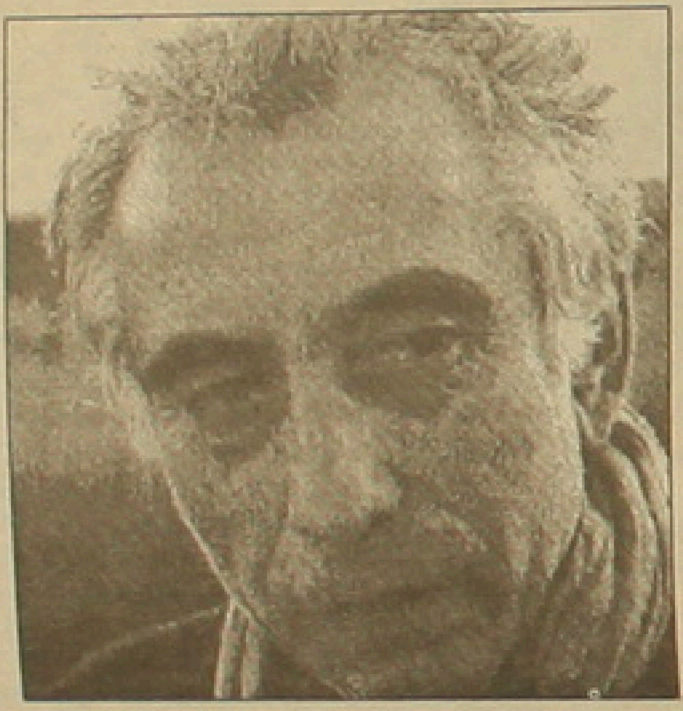

– Դուք նկարահանել եք «սեւ» ֆիլմ ընտանեկան դրամայի հենքի վրա: Երկուսն էլ այնպես են միահյուսված, որ հարց է ծագում, թե նոր կինեմատոգրաֆիական ժանր չե՞ք ստեղծել:

– Ես հաջածանոթ եմ Չանդլերի, Հեմեթի, Այրիշի, Գուդիսի՝ «սեւ» վեպի բոլոր վարպետների գործերին: Իմ մանկությունն անցել է նրանց գրքերը կարդալով: Սիրում եմ այդ գրականության ողբերգական լակոնիզմը, բառերի խնայողությունը: Ինքս ինձ ասացի՝ իսկ ինչու՞ չօգտագործեմ սեւ վեպի եւ ֆիլմի ձեւը քաղաքական ֆոնին ծավալվող ընտանեկան դրամայի համար: Նոր ժա՞նր եմ հորինել: Ի վերջո, եթե պաճուճանքները մի կողմ թողնենք, «Կնքահայրը» եւս ընտանեկան դրամա է:

– «Արամի» գործողությունը դրսում հաճախ ծավալվում է երեկոյան...

– «Սեւ» ֆիլմում ինձ դուր է գալիս այն, որ ժանրն ընդունել է էքսպրեսիոնիզմի էսթետիկան եւ գործում է մանիքեիզմի սկզբունքով. չարը ներկայացնում է սեւը, իսկ բարին՝ սպիտակը: Ես հակառակն եմ արել: Արամը պարուրված է սեւով: Ջիմ Մորիսոնի տեքստերից մեկում ասված է. «Ինչպես ցերեկն է ճեղքում գիշերը, այնպես էլ գիշերն է կործանում ցերեկը»: Իմ կարծիքով, սա շատ ճիշտ է, եթե խոսքը դրամայի մասին է: Եթե նույնիսկ դրաման ցերեկն է կատարվում, սնոդվում է գիշերով, անէությամբ, ինչ-ինչ բաներ չքանում են, գույները՝ անհետանում: «Սեւ» ֆիլմում լույսի ու ստվերի խաղը չի ծգտում հավաստիության: Առավել եւս՝ իմ ֆիլմում: Ես ցանկացել եմ գույնի մեջ հասնել սեւ ու սպիտակի ընկալման: Ինչ վերաբերում է գիշերվան, դա խորհրդանշում է ողբերգությունը:

– Ֆիլմի սկզբում ականատես ենք թուրք ծայրահեղականների մահվանը Փարիզի կամուրջներից մեկի վրա: Իսկույն կարելի է մտաբերել Բիր Հաքեմի մահափորձը 1975-ի հոկտեմբերին...

– Չարժե պահմտոցի խաղալ: Մի անգամ ես հեռուստացույցով լսեցի, որ մի հայկական կազմակերպություն Ֆրանսիայում, Բիր Հաքեմի կամրջի վրա մահապատժի է ենթարկել Թուրքիայի դեսպանին: Մնացի ապշած: Այդ դեպքը շատ խորն է դրոշմվել իմ մեջ: Եվ ես որոշեցի ֆիլմն սկսել այդպես, քանի որ դա խորհրդանիշ է:

– «Արամը» էկրան բարձրացավ սեպտեմբերի 11-ից եւ մի շարք այլ հանցագործություններից հետո: Նման ֆիլմը այսօր ձեզ պատե՞հ է թվում:

– Պետք է բառի իմաստը տարբերակել: Չի կարելի բոլոր ահաբեկչությունները նույն արշինով չափել: Գերմանական օկուպացիայի օրոք Մանուշյանի խմբին էլ էին համարում ահաբեկիչներ, եւ նրանց լուսանկարները փակցված էին Ֆրանսիայի բոլոր պատերին: Այսօր էլ դիմադրության մասնակիցներ կան: «Հագանան» բրիտանացիների համար ահաբեկիչներ էին, բայց Իսրայել պետությունը կազմավորվելիս՝ հերոսներ: Քաղաքական գործիչները, մտավորականները, լրագրողները երբեք այնքան քաջություն չունեն, որպեսզի ահաբեկչություն որակված այդ գործողությունը տեղադրեն պատմության շրջանակներում՝ բոլոր հանգամանքները ճշտելու համար: Ես չեմ կարող հայ ակտիվիստներին կոչել նույն կերպ, ինչ Բեն Լադենին եւ աջ ծայրահեղականներին: Ըստ էության, ի՞նչ է ահաբեկչությունը: Չգիտեմ: Ասենք, այս բառը հիմնավորված է որոշ շարժումներ բնորոշելու համար, որ այդպիսին են, բայց դժվար չէ եւ մատնացույց անել մյուսներին, որ այդպիսին չեն: Բարբարոսությունը շփոթվում է օրինական պայքարի հետ:

– Ուրեմն ձեզ չի՞ թվում, որ «Արամը» անպատեհ ժամանակ է էկրան բարձրացել:

– Չեմ կարծում: Նախ՝ ես հոգ եմ տարել, որ ֆիլմում մանիքեական չլինեմ: Այն մարդիկ, ում մասին պատմում եմ ֆիլմում, պատկանում են աջ ծայրահեղականներին. խոսքը «Գորշ գայլերին» է վերաբերում: Այս անձինք կարող են սպանություններ գործել, ահաբեկել, ծեծել... Սա իրականում գաղտնի ծառայությունների զինված ձեռքն է, նրանք ամենուրեք օգտվում են հանցակիցների աջակցությունից... Ես Միսաք Մանուշյանի նման եմ. ոչ թե թուրք ժողովրդին եմ պատասխանատու համարում անցյալի համար, այլ թուրքական տարբեր կառավարություններին: Դրանք են կրում պատասխանատվության բեռը: «Արամը» հակաթուրքական ֆիլմ չէ: Մի բան կասեմ. այս կինոնկարն ինձ թվում է ճիշտ ժամանակին, որովհետեւ հնարավորություն է ընձեռում թուրք ժողովրդավարներին մտորել անցյալի մասին: Որքան շատ մտորեն, այնքան գործն ավելի առաջ կընթանա մեզ համար: Ես խոր հարգանք ունեմ թուրք ժողովրդավարների նկատմամբ, եւ դա է պատճառը, որ ֆիլմը նվիրել եմ թուրք հրատարակչուհի Այշե Նուր Զարաքոլուին: Նա ավելի խիզախ է, քան ես. երբ ապրում ես Թուրքիայում, պայքարում հանուն մարդու իրավունքների, դա իսկական դիմադրություն է: Ավելացրի, որ ես պատահաբար չեմ ֆիլմը սկսել Ֆրեդերիկ Տոնոլլիի եւ Ալեքսանդր Վալանսիի ղարաբաղյան ռեպորտաժի կադրերով: Ղարաբաղի դեպքերը կատարվում էին բալկանյան պատերազմի հետ միաժամանակ: Մի դեպքում վրդովմունքի տեղիք էր տալիս այն ճնշումը, որ գործադրվում էր նրանց դեմ, ովքեր ուզում էին անկախության հասնել, բայց մյուս դեպքում, երբ խոսքը կովկասյան պատերազմի մասին էր, որը մղում էին ոչ ոքի չհետաքրքրող հայերը, ոչինչ չէր ասվում: Ի պատիվ այդ պատերազմը կոծկել ձգտող ֆրանսիացի լրագրողների՝ մենք իմացանք, որ այնտեղ ինչ-որ բան է կատարվում: Եթե շովինիստական մամուլը փորձեր հետաքրքրվեր այդ պայքարով, կլսեր Ղարաբաղի մարտիկների հավաստիացումը. «Սա կրոնական պատերազմ չէ, մենք պայքարում ենք մեր տարածքների ազատագրման համար»: Իմ ֆիլմում միանգամայն հասկանալի է, որ խնդիրը վերաբերում է ոչ թե կրոնին, այլ արդարությանը: Ես չեմ հասկանում, թե ինչու Ղարաբաղի հայերը իրավունք չունեն իրենց երկրին տիրելու: Նրանք դա չեն զավթել ուրիշից, միշտ էլ ապրել են այդ հողի վրա: Ազատագրական պայքարը այլուր հասկանալի է, բայց հայերի դեպքում՝ ոչ: Սա անհանդուրժելի է:

– Անարդար իրավիճակը Երեւան բերելու համա՞ր եք ղարաբաղյան հակամարտությունը դարձրել ձեր ֆիլմի ֆոնը:

– Այո, որովհետեւ ես հայ եմ, եւ այո, որովհետեւ խոսքը արդարացի ազատագրական պայքարի մասին է: Ես կարող էի այս պատմությունն անել մաֆիական տեսանկյունից, բայց ես հրաժարվեցի խուսափել այն ամենից, ինչին հավատում եմ, անցյալի հանդեպ իմ պարտավորություններից: Ես Ղարաբաղի ազատագրական պատերազմը ասպարեզ եմ հանել, ինչպես որ կա, այդ պատերազմը դեռ գոյություն ունի: Ես ցանկացել եմ մարդկանց հիշեցնել, որ վտանգը թերեւս դեռ չի անցել, քանի որ խաղագումարներ կան, որոնք կարող են այդ հանրապետությունը սպառնալիքի տակ դնել:

– Դուք մեծացել եք համեստ ընտանիքում, աշխատել եք գործարանում, երեկոյան դասընթացների հաճախել եւ հենց տեղում կինեմատոգրաֆիստի մասնագիտությունը սովորել: Հիմա հետադարձ հայացք նետելիս ի՞նչ կասեք ձեր անցած ուղու մասին:

– Այս ֆիլմը միայն իմը չէ, այլ պատկանում է նաեւ քույրերիս: Եթե նույնիսկ «Արամը» իմ առաջին եւ վերջին լիամետրաժ կինոնկարն է, դա ինձ չի մտահոգում: Այսօր ես ինձ զգում եմ կայացած:

«ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՅԱՑՔԻ» ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ապրիլի 22-ին անկախ ֆիլմարտադրողների եւ աուդիովիզուալ արվեստների «Մասնավոր հայացք» 3-րդ միջազգային կինոփառատոնը հրապարակեց մրցանակակիրների անունները:

«Media TV»-ի սահմանած գլխավոր մրցանակը շնորհվեց Բուլղարիայի ներկայացրած ծրագրին, որը կազմված էր «Սատանայի պոչը» գեղարվեստական ֆիլմից եւ «Էրոտիկ մոտիվները բուլղարական անիմացիայում» թեմատիկ ընտրանուց: Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միության մրցանակը, իր հերթին, բաժին ընկավ լատվիական անիմացիայի ծրագրին: Հանդիսատեսների համակրանքի մրցանակը շահեց վրաց ռեժիսոր Զազա Ուրուշաձեի «Այստեղ լույս չկա» խաղարկային ֆիլմը:

Ինչ վերաբերում է «Կամուրջ» անունով մրցանակին, որին արժանացավ թուրքաբնակ քուրդ ռեժիսոր Քազիմ Օզի «Լուսանկարը», «Նիկոլ Աղբալյան» միությանը պատկանող երիտասարդ դաշնակցականները խոչընդոտեցին ֆիլմի ցուցադրությունը՝ սկանդալային վերջակետ դնելով փառատոնին:

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

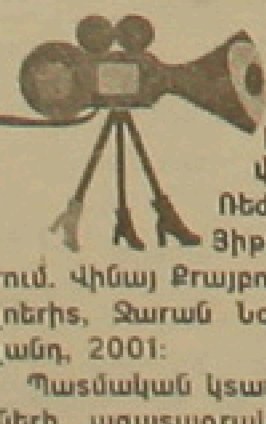

30 ապրիլի, 01.30 Հ1
■ **«Ջունգլիների զինվորները»★★:** Ռեժիսոր՝ Թայնիս Ցիբնուկլ: Դերերում. Վինայ Քրայբուբր, Բին Բանլորիս, Ջարան Նգամդիի: Թայլանդ, 2001:
Պատմական կտավ, թայլանդցիների ազատագրական պայքարի հերոսական էջերից մեկը:

1 մայիսի, 01.30 Հ1
■ **«Թշնամին դարպասի մոտ»★★:** Ռեժիսոր՝ Ժան-Ժակ Անո: Դերերում. Ջուդ Լո, Ջոզեֆ Ֆայնս, Էդ Հարիս: Գերմանիա - Մեծ Բրիտանիա - Իռլանդիա, 2000:
Այս պատերազմական ֆիլմի հերոսն է դարձել ռուս լեգենդար նշանառու Վասիլի Զայցեւը:

3 մայիսի, 15.10 Շանթ
■ **«Մանիտուի մոկասինները»★:** Ռեժիսոր՝ Միխայել Բուլի Հերբիգ: Դերերում. Մ. Բ. Հերբիգ, Քրիստիան Թրամից, Սքայ դյու Մոնք, Մարի Բաումեր: Գերմանիա, 2001:
Վեսթերնի զվարճալի պարոդիա:

3 մայիսի, 00.20 Հ1
■ **«Կապույտ, ինչպես դժոխքը»★:** Ռեժիսոր՝ Իվ Բուասե: Դերերում. Լամբեր Վիլսոն, Միրիամ Ռուսել, Ջեկի Կարիո: Ֆրանսիա, 1986:
Արկածային ֆիլմ, ամերիկյան թրիլերի ֆրանսիական տարբերակի՝ պոլարի տիպական նմուշ:

4 մայիսի, 23.50 Հ1
■ **«Չիկագո»★★:** Ռեժիսոր՝ Ռոբ Մարշալ: Դերերում. Ռենե Զելվեգեր, Քեթրին Զիտա - Ջոնս, Ռիչարդ Գիր, Քուին Լատիֆա: ԱՄՆ, 2002:
Բրոդվեյում բեմադրված հռչակավոր մյուզիքլի կինոտարբերակը վերջերս արժանացավ 6 «Օսկարի»:

4 մայիսի, 00.45 Շանթ
■ **«Վալմոն»★★:** Ռեժիսոր՝ Միլոշ Ֆորման: Դերերում. Քոլին Ֆըրթ, Անեթ Բենինգ, Ֆայրուզա Բալք, Քիանու Ռիվզ: Ֆրանսիա - Մեծ Բրիտանիա, 1989:
Ֆիլմն ստեղծվել է ֆրանսիական գրականության դասական գործերից մեկի՝ Շոդերլո դը Լակլոյի «Վտանգավոր կապեր» վեպի հիման վրա:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Իտալացիների անհավանական արկածները Իսպանիայում

Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի մասնակիցները: Իսպանական թիմերի հետ անզիջում մրցապայքարում հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին իտալական «Ինտերն» ու «Յուվենտուսը»: Հատկապես տպավորիչ էր «Յուվենտուսի» հաջողությունը, որը Բարսելոնում 10 ֆուտբոլիստներով (79-րդ րոպեին 2-րդ դեղին քարտը ստանալով, խաղադաշտը թողեց Դավիդսը) լրացուցիչ ժամանակում պարտության մատնեց դաշտի տերերին: Ի դեպ, այդ անհաջողությունը «Բարսելոնի» համար միակն էր չեմպիոնների լիգայի ընթացիկ խաղարկությունում եւ այն ճակատագրական եղավ իսպանացիների համար, որոնք դադարեցրին պայքարը պատվավոր մրցանակի համար: «Յուվենտուսի» հաղթանակը կարելի է նաեւ պատմական համարել, քանի որ թիմը 1970 թ.-ից սկսած Իսպանիայում դեռ երբեք չէր հաղթել:

Հաշվետու խաղում «Բարսելոնի» հնարավորությունները ավելի բարձր էին գնահատվում, հաշվի առնելով նախ՝ սեփական դաշտի գործոնը, ապա եւ առաջին հանդիպման արդյունքը (1-1): Իսպանացիներին ձեռնտու էր 0-0 հաշիվը, սակայն «Բարսելոնը» քաջ գիտակցում էր, որ հաջողության կարող է հասնել միայն ի հաշիվ հարձակողական խաղաոճի: Արդեն խաղասկզբում Լուիս Էնրիկեն կորցրեց հաշիվը բացելու լավ հնարավորությունը, հետո մոտ տարածությունից գլխի հարվածով Սավիոլան չկարողացավ գրավել դարպասը: Գոլ խփելու լավ հնարավորություններ կորցրեց նաեւ «Յուվենտուսը» (Դի Վայո, Դել Պիերո): 35-րդ րոպեին տուգանային հրապարակում ձեռքով խաղաց Թյուրամը, սակայն անգլիացի մրցավար Գրեմ Փոլը չհամարձակվեց 11 մ հարված նշանակել «Յուվենտուսի» դարպասին:

53-րդ րոպեին Նեդվեդը Դավիդսի փոխանցումով առաջ մղեց «Յուվենտուսին»: Իսպանացիներից 13 րոպե պահանջվեց հաշիվը հավասարեցնելու համար: Աչքի ընկավ Չավին: Իսկ 79-րդ րոպեին «Յուվենտուսը» մնաց 10 հոգով: Չնայած դրան, իտալացիներն իրենց մեջ ուժ գտան կորզելու հաղթանակը: Լրացուցիչ ժամանակում, խաղի 114-րդ րոպեին Սալաեսան մոտ տարածությունից խփեց հաղթական գնդակը:

«Վալենսիա»-«Ինտեր» խաղում չնայած դաշտի տերերը հաղթեցին 2-1 հաշվով, սակայն երկու հանդիպումների արդյունքով ի հաշիվ հյուրընկալվելիս խփած գոլի (առաջին խաղում 1-0 հաշվով հաղթել էր «Ինտերը») կիսաեզրափակիչ մտավ իտալական ակումբը: Փաստորեն, վճռորոշ դարձավ արդեն 5-րդ րոպեին Վիերիի խփած գոլը, որի շնորհիվ «Ինտերը» բացեց հաշիվը: Ճիշտ է, 2 րոպե անց Այմարը գրավեց Տոլդոյի դարպասը, իսկ 51-րդ րոպեին Բարախան առաջ մղեց «Վալենսիային», սակայն ավելին անել իսպանացիներին

չհաջողվեց: Հարկ է նշել, որ 2-1 հաշվի ժամանակ դանիացի մրցավար Նիլսենը պարտավոր էր 11 մ հարված նշանակել «Ինտերի» դարպասին, երբ տուգանային հրապարակում Մատերացին վայր գցեց Խուան Սանչեսին, սակայն խաղի կանոնների խախտում չարձանագրվեց: Թեեւ «Վալենսիան» մինչեւ խաղավերջ փորձում էր կորզել հաղթանակը՝ ձգտելով խփել 3-րդ վճռորոշ գնդակը, սակայն «Ինտերին» հաջողվեց պահպանել իր համար ձեռնտու հաշիվը:

Մարզասերներին ֆուտբոլային հրաշալի ներկայացման ականատեսը դարձրին «Մանչեսթր յունայթեդ»-«Ռեալ» հանդիպման մասնակիցները: Ռաուլի բացակայության պայմաններում «Ռեալում» գլխավոր գործող անձը Ռոնալդոն էր, որն այս խաղում փայլեց ֆուտբոլային իր ողջ տաղանդով՝ դառնալով «հեթ-տրիկի» հեղինակ: Հենց Ռոնալդոյի գերազանց խաղի շնորհիվ «Մանչեսթր յունայթեդին» չհաջողվեց սեփական հարկի տակ վերացնել առաջին հանդիպումից հետո ստեղծված 2 գոլի տարբերությունը: Սակայն անգլիացիներն էլ արժանի են բարձր գնահատականի: Երեք անգամ նրանց հաջողվեց հավասարեցնել հաշիվը Ռոնալդոյի խփած գոլերից հետո (աչքի ընկան վան Նիստելրոյը, Էլգերան՝ ինքնագոլ, Բեքհեմը), իսկ խաղավարտից 5 րոպե առաջ Բեքհեմը հաղթանակ պարգեւեց իր թիմին: Ճիշտ է, 4-3 հաշիվը կիսաեզրափակչի ուղեգիր պարգեւեց «Ռեալին»:

«Միլան»-«Այաքս» խաղի հերոսն, անկասկած, Ինձագին էր: Նա 30-րդ րոպեին բացեց հաշիվը, իսկ ավելացված ժամանակում մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց, նրա գլխավերեւով գնդակն ուղարկեց դարպասը, որը վերջին պահին դիպավ Թոմասոնի ոտքին եւ հայտնվեց ցանցում: Իսկ մինչ այդ «Այաքսին» երկու անգամ հաջողվել էր հավասարեցնել հաշիվը (2-2):

Այսպիսով, պայքարը շարունակում են իտալական 3 թիմեր (նախկինում նման դեպք չէր արձանագրվել չեմպիոնների լիգայում) եւ ներկայիս գավաթակիր Մադրիդի «Ռեալը»: Մայիսի 6-ին եւ 7-ին կկայանան «Միլան»-«Ինտեր», «Ռեալ»-«Յուվենտուս» կիսաեզրափակիչ հանդիպումները: Պատասխան խաղերը տեղի կունենան մեկ շաբաթ անց:

Ընտրվեց ձիասպորտի ֆեդերացիայի նոր նախագահ

Վերջին տարիներին ՀՀ սպորտվարչության ղեկավարությունը որդեգրել է գործարարներին մարզաշխարհի հոգսերին հաղորդակից դարձնելու գովելի քաղաքականությունը: Այսօր մի շարք մարզաձեւերի ազգային ֆեդերացիաներ գլխավորում են գործարար աշխարհի ներկայացուցիչները, որոնց ներդրումների շնորհիվ հանրապետությունում աստիճանաբար վերականգնվում են երբեմնի լավ ավանդույթները, զարգանում են առանձին մարզաձեւերը:

Գործարարներից մեկն էլ՝ «Հայրապետյան եղբայրներ» ընկերության նախագահ Հայրապետ Հայրապետյանն արդեն 3 տարի ձեռնամուխ է եղել ձիասպորտի կենտրոնի վերականգնմանը՝ ծավալելով մեծ շինարարություն: Դա հիմք է հանդիսացել Հայրապետ Հայրապետյանին առաջադրելու ձիասպորտի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահի պաշտոնում: Այս մասին «Արարատ» հյուրանոցում կայացած մարզաձեւի ֆեդերացիայի հերթական նիստում հայտարարեց ՀՀ սպորտվարչության պետ Արմեն Գրիգորյանը: Հաշվի առնելով Հայրապետ Հայրապետյանի ներդրումը ձիասպորտի կենտրոնի վերակառուցման գործում, ֆեդերացիայի նիստում վերջինս միաձայն ընտրվեց կազմակերպության նախագահ: Ֆեդերացիայի փոխնախագահի պաշտոնում ընտրվեց Արմեն Քալանթարյանը, իսկ պատասխանատու քարտուղարի պարտականությունները կկատարի Նորայր Ստեփանյանը: Ֆեդերացիայի նիստում միաձայն ընտրեցին նաեւ 9 հոգուց բաղկացած գործկոմի կազմը, մարզչական, մրցավարական եւ վերստուգիչ հանձնաժողովների անդամները:

Շնորհակալություն հայտնելով վստահության համար, ֆեդերացիայի նորընտիր նախագահը հակիրճ ներկայացրեց կատարված աշխատանքն ու առաջիկա անելիքները: Բավականին մեծ ծավալի աշխատանք է կատարվել ձիարշավարանի վերակառուցման, շրջապատը տեսքի բերելու, մարզադաշտերը ժամանակակից պահանջներին համապատասխանեցնելու համար: Չնայած շինարարական աշխատանքներին, գործում է մարզաձեւի մանկապատանեկան մարզադպրոցը, շարունակվում է երեխաների ընդունելությունը: Ընդ որում դպրոցում ուսանելն անվճար է: Հայրապետ Հայրապետյանը տեղեկացրեց, որ այս տարիների ընթացքում բավական քիչ թվով ազնվացեղ ձիեր են մնացել, որոնք արդեն ծեր են եւ ընդունակ չեն բազմացման: Ուստի նժույգներ են բերվել: Այսօր նախկին 25-ի փոխարեն ձիասպորտի կենտրոնում 62 նժույգ կա, մինչեւ տարեվերջ նախատեսվում է նրանց գլխաքանակն ավելացնել եւս 30-ով:

Ինչ վերաբերում է մրցումների անցկացմանը, ապա մայիսին կկայանա Հայաստանի պատանեկան առաջնությունը: Նախատեսվում են նաեւ մի քանի այլ մրցաշարերի անցկացում ձիասպորտի մեր անվանի վետերանների պատվին: Միջազգային մրցաշարերի մասնակցելու համար եւս աշխատանքներ են տարվում: Դրա համար անհրաժեշտ է ձիերի տեղափոխման համար նախատեսված հատուկ ավտոմեքենա ձեռք բերել:

Ֆեդերացիայի նախագահը, նիստում ելույթ ունեցած մարզաշխարհի մյուս ներկայացուցիչները հույս հայտնեցին, որ միահամուռ ուժերով հնարավոր կլինի ձիասպորտը հանրապետությունում զարգացնել, վերականգնել երբեմնի լավ ավանդույթները:

Մասնակիցների թվում է նաեւ Լպուտյանը

Արդեն չորրորդ տարին Սիբիրի Պոյկովսկի ավանում անցկացվում է Ռուսաստանում խոշորագույն շախմատային շրջանաձեւ մրցաշար, որը կրում է Անատոլի Կարպովի անունը: Այս տարվա մրցաշարը բավական ուժեղ կազմ է հավաքել, այն ՖԻԴԵ-ի 16-րդ կարգի է: 10 մասնակիցների թվում է նաեւ շախմատային ակադեմիայի տնօրեն, մեր բազմափորձ գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը: Սմբատն առաջին տուրում ոչ-ոքի խաղաց ֆրանսիացի Ժոյել Լոթյեի հետ, իսկ ահա 2-րդ տուրում ցավալի պարտություն կրեց մոլդովացի Բոլոգանից: Այդ պարտիայում հավասար դիրքում Սմբատը չհասցրեց կատարել ստուգիչ 40-րդ քայլը եւ սպառեց ժամանակը: Հուրախություն Լպուտյանի երկրպագուների, հայ շախմատիստը 3-րդ տուրում իր անդրանիկ հաղթանակը տոնեց Անդրեյ Օբոդչուկի հետ պարտիայում: Ցավոք, հաջորդ երկու տուրերում Լպուտյանը պարտվեց Զվյագինցեւին ու Օնիշչուկին: 5 տուրից հետո Սմբատը 1,5 միավորով 8-9-րդ տեղերն է բաժանում Պելետյեի հետ: Իսկ առաջատարներն են Ալեքսանդր Օնիշչուկը, Պյոտր Սվիդլերն ու Ժոյել Լոթյեն (3,5-ական միավոր):

Վախճանվել է Վանիկ Փիլոյանը

65 տարեկանում կյանքին հրաժեշտ տվեց հայկական սպորտի երախտավորներից մեկը՝ Վանիկ Փիլոյանը: Նա իր ողջ գիտակից կյանքում ծառայել է հայկական սպորտին: Վանիկ Փիլոյանը լողի Հայաստանի բազմակի չեմպիոն էր, ԽՍՀՄ առաջնությունների բազմակի մրցանակակիր ու քառակի ռեկորդակիր, բազմիցս հանդես է եկել ԽՍՀՄ հավաքականի կազմում: Ավարտելով ելույթները մեծ սպորտում, Վանիկ Փիլոյանը նույն հաջողությամբ զբաղվել է մարզչական գործունեությամբ: Նրա սաներից Արմենուհի Մկրտչյանը դարձել է ԽՍՀՄ չեմպիոնուհի եւ ռեկորդակրուհի:

Վանիկ Փիլոյանը երկար տարիներ եղել է Հայաստանի սպորտի պետական կոմիտեի վարչության պետ, իսկ մինչեւ կյանքի վերջին օրը ՀՀ սպորտվարչությունում զբաղեցնում էր կիրառական, ծովային եւ ջրային մարզաձեւերի բաժնի պետի պաշտոնը: Նա նաեւ Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի գործկոմի անդամ էր եւ ջրային մարզաձեւերի հանրապետական ընկերակցության նախագահի պաշտոնակատարն էր:

Մարզական լրագրողների ֆեդերացիան ցավակցում է Վանիկ Փիլոյանի հարազատներին ու մերձավորներին:

Եզրափակիչում «Սելթիկն» ու «Պորտոն»

Մայիսի 21-ին Սեւիլիայում կայանալիք ՈւԵՖԱ-ի գավաթի եզրափակիչում պատվավոր մրցանակի համար մրցավեճի կբռնվեն շոտլանդական «Սելթիկն» ու պորտուգալական «Պորտոն»: Դա հայտնի դարձավ ՈւԵՖԱ-ի գավաթի կիսաեզրափակիչ պատասխան հանդիպումներից հետո: «Սելթիկը», որ առաջին խաղում սեփական հարկի տակ չէր կարողացել հաղթել պորտուգալական «Բոավիշտային» (գրանցվել էր ոչ-ոքի՝ 1-1), հյուրընկալվելիս վճռեց ուղեգրի հարցը: 79-րդ րոպեին թիմին բաղձալի ուղեգիր պարգեւեց շվեդ ռմբարկու Հենրիկ Լարսոնի խփած միակ գնդակը: Դաշտի տերերը 2 անգամ մոտ էին հաջողությանը: 43-րդ րոպեին Սիլվայի գլխի հարվածը հետ մղեց «Սելթիկի» դարպասապահ Դուգլասը, իսկ 59-րդ րոպեին նույն Սիլվան չկարողացավ գրավել դատարկ դարպասը: «Սելթիկը» 1970 թ. հետո առաջին անգամ իրավունք ստացավ հանդես գալու եվրագավաթների եզրափակիչում:

Պատասխան խաղում դժվարին խնդիր էր դրված «Լացիոյի» առջեւ, որն առաջին հանդիպումը «Պորտոյին» տանուլ էր տվել խոշոր (1-4) հաշվով: Պորտուգալացիներին հաջողվեց անառիկ պահել սեփական դարպասը:

Առաջատարը ԲԿՄԱ-ն է

Ֆուտբոլի Ռուսաստանի առաջնության 6-րդ տուրի կենտրոնական «Սպարտակ» - «Զենիթ» խաղում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): «Զենիթը» 11 միավորով 4-րդ տեղում է, իսկ «Սպարտակը» 6 միավորով հանգրվանել է 12-րդ հորիզոնականում: Անակնկալ է «Ռոստովի» հաջող մեկնարկը: Թիմը սեփական դաշտում 3-1 հաշվով հաղթեց «Սպարտակ-Ալանիային» եւ 12 միավորով 2-րդ տեղում է: Առաջատարը ԲԿՄԱ-ն է (15 միավոր), որը Նովոռոսիյսկում 1-0 հաշվով պարտության մատնեց «Չեռնոմորեցին»: Տուրի մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Դինամո»-«Տորպեդո»՝ 1-2, «Լոկոմոտիվ»-«Տորպեդո-Մետալուրգ»՝ 1-0, «Ռոտոր»-«Շիննիկ»՝ 0-0, «Սատուրն»-«Կռիլյա Սովետով»՝ 1-1, «Ռուբին»-«Ուրալան»՝ 0-0:

Խաղին ներկա կգտնվի պաշտոնատար 150 անձ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, ՈւԵՖԱ-ի որոշմամբ ապրիլի 30-ին Թբիլիսիում կայանալիք Վրաստան-Ռուսաստան ընտրական հանդիպումը կանցկացվի առանց հանդիսականների: Յուրաքանչյուր կողմից մարզադաշտում կարող են ներկա գտնվել 75 պաշտոնատար անձինք եւ լրագրողներ: Արդեն հայտնի է դարձել, որ խաղին ներկա են լինելու Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն եւ ՌԴ Դաշնային խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովը: Բացառված չէ, որ հանդիպմանը ներկա գտնվի նաեւ ՌԴ ներքին գործերի նախարար Բորիս Գրիզլովը, որն այդ օրերին մասնակցելու է Թբիլիսիում ԱՊՀ երկրների ՆԳ նախարարների խորհրդակցությանը:

«Լոկոմոտիվ» մարզադաշտի տրիբունաներում ֆուտբոլասերներին կփոխարինի միջնադարյան Վրաստանի 500-մետրանոց սպիտակավուն դրոշը, որի վրա պատկերված են 5 կարմիր խաչեր: Բնականաբար, հանդիպման նկատմամբ վրաց ֆուտբոլասերների հետաքրքրությունը շատ մեծ է: Թբիլիսիի քաղաքապետարանը նրանց համար Թուրքիայից բերված հատուկ մեծ էկրան է տեղադրելու «Հաղթանակ» զբոսայգում, որի տարածքում է գտնվում մարզադաշտը՝ դրանով իսկ ապահովելով մարզասերների աջակցությունը հավաքականին: Իսկ Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան որոշել է ֆուտբոլասերներին հետ վերադարձնել հոկտեմբերի 12-ին անավարտ մնացած հանդիպման տոմսերի արժեքը (10, 20 եւ 50 լարի):

Ֆուտբոլասերներին հիշեցնենք, որ բացի Վրաստան-Ռուսաստան հանդիպումից, ապրիլի 30-ին կկայանան նաեւ հետեւյալ ընտրական մրցախաղերը՝ Իսրայել-Կիպրոս, Մալթա-Սլովենիա, Լատվիա- Սան Մարինո, Անդորրա-Էստոնիա, Ադրբեջան-Սերբիա եւ Չեռնոգորիա:

«Պախտակորն» անհաջողության մատնվեց

Տաշքենդի «Պախտակորի» ֆուտբոլիստներին չհաջողվեց մտնել ֆուտբոլի Ասիայի չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ, չնայած սեփական հարկի տակ 1-0 հաշվով հաղթեց Թաիլանդի ԲԵԿ «Տերո» թիմին: Միակ գոլը 86-րդ րոպեին խփեց Սերվեր Ջեպարովը: Թիմերի առաջին խաղում 3-1 հաշվով հաղթել էր Թաիլանդի չեմպիոնը, որը եզրափակիչում կմրցի «Ալիան Շայդ» (Չինաստան)-«Ալ Աինն» (ԱՄԷ) զույգի հաղթողի հետ: Նշենք, որ չեմպիոնների լիգայի գավաթակիրը որպես պարգեւ կստանա 3 մլն դոլար:

ԱԶԳ **Օրվա հետքերով**

Նինո Բուրջանաձեն Վրաստանի խորհրդարանականներին հորդորեց հարգել 1915 թ. Հայոց ողբերգության զոհերի հիշատակը

Սգո հանրահավաք Խոջիվանքի պանթեոնում

Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեն հայ եւ ադրբեջանցի պատգամավորների հակաճառությունը կարգավորելու համար ստիպված էր դադարեցնել խորհրդարանի լիագումար նիստը:

Ախալքալաքից ընտրված պատգամավոր Համլետ Մովսիսյանն ապրիլի 24-ին խորհրդարանի առավոտյան նիստում գործընկերներին կոչ արեց մեկ րոպե լռությամբ հարգել Օսմանյան կայսրությունում 1915 թ. իրականացված Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակը, ինչն առաջացրեց ադրբեջանցի պատգամավորների զայրույթը:

Իրավիճակի հետագա սրումը կանխելու նպատակով տկն Բուրջանաձեն թողեց խորհրդարանի ամբիոնը եւ իջավ դահլիճ: Քիչ հետո Բուրջանաձեն վերադարձավ իր տեղը, պաշտպանեց հայ պատգամավոր Մովսիսյանի հայտարարությունը՝ ավելացնելով, որ ապրիլի 24-ը հայ ժողովրդի ողբերգության հիշատակի օրն է:

Բուրջանաձեն Վրաստանի խորհրդարանականներին հորդորեց մեկ րոպե լռությամբ հարգել 1915 թ. Հայոց ողբերգության զոհերի, ինչպես նաեւ վրաց-աբխազական, վրաց-օսական եւ ղարաբաղյան հակամարտությունների զոհերի հիշատակը:

Վրաստանի խորհրդարանականները, բացառությամբ ադրբեջանցի պատգամավորների, մեկ րոպե ոտքի կանգնեցին: Ադրբեջանցիները շարունակեցին բղավել՝ ասելով. «Այս ամենը սադրանք է, սա Վրաստանի եւ ոչ թե Հայաստանի խորհրդարանն է», «Վրաստանի խորհրդարանականները պետք է մտահոգվեն Վրաստանի, այլ ոչ հարեւան պետության խնդիրներով»:

Վրաստանի խորհրդարանում ներկայացված են վեցական հայ եւ ադրբեջանցի պատգամավորներ: Սա հակաճառության առաջին դեպքը չէ: Անցյալ տարվա ապրիլի 24-ին հայազգի պատգամավոր Վան Բայբուրթյանը գործընկերներին առաջարկել էր հարգանքի տուրք մատուցել Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակին, ինչն առաջացրել էր ադրբեջանցի պատգամավոր Ռամիզ Բաքիրովի զայրույթը: Վերջինս հարձակվել էր Բայբուրթյանի վրա՝ նրան մեղադրելով Վրաստանի պետական հիմքերը խարխլելու փորձերի մեջ, ապա իրեն անվանելով թուրք եւ Թուրքիայի մի մասնիկը:

Վրացական հեռուստաընկերությունները ապրիլի 24-ի երեկոյան հաղորդումներում մանրամասն լուսաբանեցին ինչպես խորհրդարանի միջադեպը, այնպես էլ այն միջոցառումները, որոնք կազմակերպվել էին Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին:

«Ռուսթավի-2», «9-րդ ալիք» կենտրոնական մյուս հեռուստաընկերությունները 1915 թ. Օսմանյան կայսրությունում իրականացված 1,5 միլիոն հայերի ջարդը որակում էին բացառապես Ցեղասպանություն տերմինով: Վրաց պաշտոնական մամուլը Ցեղասպանության մասին անգամ մեկ բառ չգրեց:

Թբիլիսիում, Ախալքալաքում, Նինոծմինդայում, վրացական պետության մյուս հայաբնակ վայրերում մեր հայրենակիցները կազմակերպեցին սգո հանրահավաքներ, եկեղեցիներում տեղի ունեցան հոգեհանգստի արարողություններ:

Ապրիլի 23-ին Թբիլիսիի Կինոյի տանը ցուցադրվեց Ատոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմը: Ապրիլի 24-ին Թբիլիսիի Հավլաբար թաղամասի Սբ. Էջմիածին եկեղեցում անցկացվեց Սբ. պատարագ, ապա եկեղեցական թափորը շարժվեց Խոջիվանքի պանթեոն: Մոտավոր տվյալներով՝ Թբիլիսիում այսօր հայության թիվը 150.000 է: Խոջիվանքում հավաքվածների թիվը մի քանի հարյուր էր:

Ցեղասպանության զոհերի հիշատակի եւ ոգեկոչման ելած մի քանի հարյուր քաղաքացիների մեջ էին Վրաստանի խորհրդարանի փոխնախագահ Վախթանգ Կոլբայան, վրաց խորհրդարանականներ, Թբիլիսիում ՀՀ դեսպան Գեորգի Խոսրոեւը, թբիլիսահայ մտավորականներ:

Վրաստանի հայերի միության նախագահ Հենրիխ Մուրադյանը վրացերենով կարդաց Էդուարդ Շեւարդնաձեին եւ երկրի խորհրդարանին ուղարկված նամակը, որում նշվում էր Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու անհրաժեշտությունը:

Խորհրդարանի փոխնախագահ Վախթանգ Կոլբայայից «Ազգը» ճշտեց, թե պատրա՞ստ է Վրաստանի օրենսդիրն օրակարգում դնել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը՝ հետեւելով եվրոպական մի շարք պետությունների օրինակին: «Վրաստանը տարբեր ազգերով բնակեցված պետություն է, եւ խորհրդարանը չի պատրաստվում խախտել այդ ներդաշնակությունը», ասաց Կոլբայան:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Թբիլիսիում վախճանվեց Բենիկ Սեյրանյանը

Թբիլիսիում կյանքի 90-րդ տարում իր մահկանացուն կնքեց վրացահայ գրող Բենիկ Սեյրանյանը:

«Բենիկ Սեյրանյանը գեղարվեստական խոսքի արարիչ էր, կարողանում էր որսալ մարդկային սրտի թրթիռը, լինել նրա նուրբ ունկնդիրը: Նա հայ գրականության շտեմարանը հարստացրեց մի քանի տասնյակ հատորներով: Գեղեցիկ, հմայիչ զրուցակից էր», ասում է «Վրաստան» թերթի փոխխմբագիր Ռուբեն Թոռոսյանը:

Ծնվել է Հայաստանի Կոթի գյուղում, 1913-ին: Սեյրանյանների ընտանիքը հետագայում հաստատվում է Թբիլիսիում: 1931 թ. ապագա գրողը ավարտում է Թբիլիսիի Մյասնիկյանի անվան մանկավարժական ուսումնարանը, որպես մանկավարժ աշխատում է Աբխազիայում:

Մի քանի տասնամյակներ, մինչեւ կյանքի վերջը Բենիկ Սեյրանյանը նախագահում էր Վրաստանի գրողների միության հայկական ասոցիացիան:

Առաջին պատմվածքը հրատարակվեց 1933-ին, ապա՝ վեպեր, պատմվածքներ, նովելներ, մանրապատումներ, դրամատիկական գործեր: Կես դարից ավելի Բենիկ Սեյրանյանը «Վրաստան» թերթի հետ էր:

Ռուբեն Թոռոսյանը գրադարակից հանում է Բենիկ Սեյրանյանի գրքերը՝ «Աստղերի հովիտ», «Պանթեոն մեծաց», «Հայկական նովելներ», «Սրտի ծուխ»...

«Բենիկ Սեյրանյանը Վրաստանում եւ Հայաստանում ստեղծագործող հայ եւ վրաց գրողների նվիրված միջնորդը դարձավ», ասում է Թոռոսյանը:

529353

ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է 1978 թ. արտադրության Վազ 2102 մակնիշի ավտոմեքենա: Գինը 700 ԱՄՆ դոլար: Կամ փոխանակվում է 06, 08, Գազ-24, 24-10, 31 ավտոմեքենաների հետ՝ հավելավճարով: Հեռ. 25-03-28, Արարատին:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Շենգավիթ 11 փող., 37 շենք, բն. 25 հասցեում, կոմունալ բոլոր հարմարություններով: Բնակ. մակերեսը 72 քմ: Գինը 9500 ԱՄՆ դոլար:
- Վաճառվում է Կոմիտաս 22, 5/2 հարկում մեկ սենյականոց բնակարան, կոմունալ հարմարություններով: Գինը 9500 ԱՄՆ դոլար, 26-56-82:
- Վաճառվում է 1 սեն. բնակարան Մարգարյան փողոցում, քարե շենքի 2-րդ հարկում, ունի փակ տնտեսական պատշգամբ: Հեռ. (09) 495867:
- Հայկական գրասենյակը հրավիրում է աշխատանքի մրցութային կարգով: Հեռ. 528600 (ժամը 18.00-ից հետո), 632798, Գոհար:
- Վաճառվում է բջջային հեռախոս եւ ի-գի քարտ: Զանգահարել (09) 46-20-42, Հրանտին:
- Վաճառվում եւ տրվում են վարձով բնակարաններ Երեւանի ցանկացած տարածքում, մատչելի գներով: Հեռ. 46-11-78 (զանգահարել 22.00-ից հետո):
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան Գյուլբենկյան փողոցում, 22 շենք, բն. 30: Գինը 21.000 դոլար: Հեռ. 26-28-72:
- Վաճառվում է 80 լիտրանոց Տեոմեն, նոր, հորիզոնական դիրքի համար: Գինը՝ 80 դոլար: Հեռ. 24-82-70:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան, հասցեն՝ Օրբելի 86, բն. 35: Բնակ. տարածքը 45 քմ, ջուրը մշտական է: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ. 42-60-29, Կարեն:
- Վաճառվում է վիեննական արտադրության դաշնամուր 1869 թվի արտադրության, սեւ գույնի, երկու մոմակալներով, փորագրված: Գինը պայմանագրային: Գործիքը լարված է եւ ենթակա է օգտագործման: Հեռ. 64-18-21, Նորա:
- Կատարում եմ կանանց կոսմետիկական տարբեր բուժումներ՝ ասեղնաբուժությամբ: Հեռ. 58-01-90:
- Վաճառվում է 80 բասանոց գերմանական ակորդեոն: Գինը՝ 40 դոլար: Հեռ. 484324:

«Տիգրիս» ռիէլտորական ընկերությունը Երեւանի «Աղամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում՝

«Օմեգա» ՊՓԲԸ-ի գույքը՝

– ճաշարանի մասնաշենք (ընդ. մակ. 946.4 քմ.)

Հասցեն՝ ՀՀ, ք. Գյումրի, Ն. Շնորհալու 6

Գույքի մեկնարկային գինը՝ 390.000 դրամ:

Աճուրդները՝ դասական եղանակով ս. թ. մայիսի 12-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13.00: Հասցեն՝ ք. Երեւան, Միեր Մկրտչյան 5:

Տեղեկությունների համար դիմել «Տիգրիս» ընկերություն:

Հեռ. 53-52-85-69 կամ 56-31-15, 56-48-83:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը Միջազգային զարգացման ընկերակցությունից ստացել է վարկ՝ քաղաքային ջերմամատակարարման ծրագրի նախապատրաստման համար (նամակ-համաձայնագիր հ. PPF Q353-0-AM), որի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել բազմաբնակարան շենքերի ջերմամատակարարման փորձնական ծրագրեր ջերմատեխնիկական ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառմամբ եւ նպատակային արտոնյալ վարկեր տրամադրելով բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմիններին:

«Ջերմամատակարարման եւ բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմիններին աջակցության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկը (այսուհետ՝ ԾԻԳ) հայտարարում է մրցույթ տեղական խորհրդատուների ընտրության համար հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- *ծրագրի ղեկավարի օգնական,*
- *վարկային մասնագետ,*
- *տնտեսագետ-էներգետիկ,*
- *սոցիոլոգ (բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմինների գծով մասնագետ),*
- *իրավագետ,*
- *ջերմատեխնիկ-ինժեներ,*
- *գազատեխնիկ-ինժեներ:*

Դիմորդները պետք է ունենան մասնագիտական աշխատանքի փորձ, հայերեն եւ անգլերեն լեզուների իմացության բավարար մակարդակ: Մասնակցությունը նմանատիպ միջազգային ծրագրերում գերադասելի է:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է մինչեւ սույն թվականի մայիսի 10-ը ԾԻԳ-ի տնօրենին ներկայացնել համառոտ ինքնակենսագրություն հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով՝ նշելով տվյալներ կրթության, աշխատանքային ստաժի, մասնագիտական սերտիֆիկատների, լիցենզիաների, որակավորման բարձրացման դասընթացներին մասնակցության մասին տվյալներ միջազգային պրակտիկայում ընդունված ձեւով:

Փաստաթղթերը կարելի է ներկայացնել նաեւ էլեկտրոնային փոստով. tsparm@intertel.am: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել հետեւյալ հեռախոսներով՝ 545 149, 545 147, 545 148:

«ՋԵՐՄԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ԵՎ ԲԱԶՄԱԲՆԱԿԱՐԱՆ ՇԵՆՔԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿ

ք. Երեւան, Տիգրան Մեծի 4, 503 սենյակ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Վասպուրական հայրենակցական միությունը ս. թ. ապրիլի 26-ին, ժամը 12-ին Թեքեյան մշակութային կենտրոնում հրավիրում է միության անդամների ժողով: Օրակարգում՝ միության հերթական՝ 5-րդ համագումարի նախապատրաստության հարցը:

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

HUJ 1965 թ. գործող **Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը**, որը հանդիսանում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ, հրավիրում է որպես կամավորականների մասնակցելու Եվրոպայի երկրներում, ԱՄՆ-ում, Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին:

Պայմանները՝ անգլերեն (ֆրանսերեն, գերմաներեն) լեզվի տիրապետում, կամավորականի անդամավճարի եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն:

Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝ **Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ:**

Հեռ.՝ 522788, 522701

undp ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակը ցանկանում է ձեռք բերել 24 տոննա մոնոլիզա Ա տեսակի կարտոֆիլի սերմացու: Վաճառել ցանկացողները իրենց տվյալները կարող են ներկայացնել փակ ծրարով մինչեւ մայիսի 2-ը, ժամը 18.00: Հասցեն՝ Կարլ Լիբկնեխտի 14, Գագիկ Շահինյանին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի քաղաքապետարանի պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի վարձակալության եւ օտարման մրցութային ու աճուրդային հանձնաժողովը հայտարարում է ներքոհիշյալ քաղաքաշինական հողերի՝ Դավթաշեն «Զոր-2» թաղամասում (ծածկագիր Ս 02-Զ/24) բնակելի տների շինարարության համար նախատեսված 400 քմ տարածքով 12 հողամասերի աճուրդային վաճառք՝ կրկին անգամ: Մեկ հողամասի մեկնարկային գինը սահմանվել է 276 հազ. դրամ:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք ունեն՝

ՀՀ քաղաքացիներն ու իրավաբանական անձինք եւ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված հողի սեփականության իրավունքի այլ սուբյեկտներ:

Աճուրդի պայմանների մանրամասներին ծանոթանալու ու հայտ ներկայացնելու համար դիմել Երեւանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի ֆինանսական եւ սոցիալ-տնտեսական զարգացման վարչություն (սենյակ 309, հեռ. 54-18-62):

Աճուրդը կայանալու է 2003 թ. մայիսի 30-ին, ժամը 16-ին Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում (Գ. Լուսավորչի 13):

Հայտերի ընդունումը դադարեցվում է նշված ժամկետից երեք աշխատանքային օր առաջ:

ԱՃՈՒՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«Գինը» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գործածման թիվ 65. Դաշիջ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 25. 4. 2003 Գինը՝ 100 դրամ